

**Gwynedd: Talysarn Communities First Area**  
**Ardal Cymunedau'n Gyntaf Talysarn**



This map is based upon the Ordnance Survey material with the permission of Ordnance Survey on behalf of The Controller of Her Majesty's Stationery Office. © Crown copyright 2006. Unauthorised reproduction infringes Crown copyright and may lead to prosecution or civil proceedings. National Assembly for Wales. Licence Number: 100017916.  
 Mae'r map hon yn seiliedig ar ddiagramau Ordnance Survey gyda chanddiogelwch Ordnance Survey ar ran Rheolwr Llyfrau Ei Mawrddod. © Hawddant y Ddeddf 2006.  
 Mae atgofhysychu hys gennedig yn farn hawddant y Ddeddf a gal i'w anwyl at alyswyd hys wchod eili. Cymddat Cenedlaethol Cymru. Rhif trwydded 100017916.

Mae'r Cynllun Adroddiad yma wedi cael ei ddatblygu gan y grŵp cefnogi Planning for Real Talysarn a Nantlle gyda chymorth y gymuned ac ar ran Partneriaeth Cymunedau'n Gyntaf Talysarn a Nantlle.

Dyma'r canlyniad o dri Digwyddiad Gwerthusiad Cyfranogol, pedwar sesiwn Blaenoriaethu Cymunedol a Diwrnod Cynllunio Gweithredu.

Mae'r digwyddiadau yma i gyd wedi digwydd rhwng y 25ain o Fawrth a'r 9fed o Fai 2007

Mae'r rhaglen Cymunedau'n Gyntaf yn strategaeth hir dymor gan y Llywodraeth Cynulliad Cymru er mwyn gwella cyfleoedd ac ansawdd bywyd y bobl sydd yn byw ac yn gweithio mewn ardaloedd difreintiedig yng Nghymru.

### **DATGANIAD O'R AMCAN**

Amcan y Cynllun Gweithredu yw:

I ddarparu rhaglen gynhwysfawr i'r Bartneriaeth Cymunedau'n Gyntaf Talysarn a Nantlle ar gyfer datblygu cynllun gweithredu fel y disgwylir gan raglen Cymunedau'n Gyntaf Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

I adlewyrchu gweledigaeth y gymuned o Dalysarn a Nantlle fel y mae wedi ei adnabod gan y gymuned.

I sicrhau bod y wybodaeth ar gael yn hawdd i'r gymuned ac asiantaethau deiliaid diddordeb fel:-

- Dogfen hanfodol i hysbysu ac annog datblygiadau o'r trosglwyddiad o wasanaethau yn lleol
- Tystiolaeth i gefnogi ceisiadau grant yn y dyfodol
- Cyfraniad i hyrwyddo astudiaethau a strategaethau yn yr ardal

### **DATGANIAD O WERTHOEDD**

Mae'r Cynllun Gweithredu wedi cael ei ddatblygu i gytuno ac egwyddorion allweddol Llywodraeth Cynulliad Cymru o Gynhwysiad Cymdeithasol, Datblygiad Cynladwy a Chyfleon Cyfartal.

Mae'r wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn cyd-fynd â chwe thema Cymunedau'n Gyntaf:-

- Addysg a Hyfforddiant
- Amgylchedd
- Busnes, Gwaith a Gweithgareddau Economeg
- Cymuned Actif
- Diogelwch Cymunedol
- Iechyd a Lles

Mae'r gosodiad wedi ei osod fel ei fod yn gyfartal yn y Gymraeg a'r Saesneg, ac yn ddefnyddiol i ddysgwyr Cymraeg.

## **CYNNWYS A HANES**

Mae'r ardal Cymunedau'n Gyntaf Talysarn a Nantlle yn gyn cymdogaeth chwarella llechi yn Nyffryn Nantlle, Gwynedd rhwng Caernarfon a Porthmadog. Yn Mynegai Amddifadedd gwreiddiol y Cynulliad Cenedlaethol cafodd yr ardal ei rhestru yn rhif 65, ond mewn cyfrifiad diweddarach roedd wedi ei ddileu o'r 200 uchaf o ardaloedd difreintiedig. Roedd hyn o ganlyniad i newidiadau yn y modd a meini prawf a ddefnyddiwyd i ddewis yr ardaloedd difreintiedig yn hytrach na unrhyw newid yn amgylchiadau'r ardal. Yn ei adroddiad "Overview of Key Findings"(Mawrth 06) ar gyfer "Interim Evaluation of Communities First" disgrifiodd Arwel Jones y ward fel ardal "o gyflogaeth isel, tai gwael a nifer isel o gyfleusterau lleol".

Nifer bychan o gyfleusterau sydd yn yr ardal. Ar hyn o bryd mae gan y ddau bentref ysgol gynradd, ond gyda thrafodaethau ar lefel Sirol ynglŷn ag ail strwythuro ysgolion bach, mae eu dyfodol yn ansicr. Mae Capel Baladeulyn yn Nantlle, ac Eglwys Sant Ioan a Chapel Zion yn Nhalysarn yn dal i gynnal gwasanaethau. Mae'r Swyddfa Bost/Siop ac un tŷ tafarn yn dal yn agored yn Nhalysarn, ond does gan Nantlle ddim siop na thafarn. Does dim syrjeri G.P. na deintydd yn y ward. Mae unedau diwydiannol wedi cael eu datblygu yng Nghapel Salem, Talysarn ac yn y Baracs, Nantlle.

Ers sefydliad y rhaglen Cymunedau'n Gyntaf, mae'r ddau bentref wedi elwa o gyfleusterau cymunedol newydd. Mae Llys Llewelyn, canolfan cymunedol poblogaidd a gafodd ei addasu o un o'r unedau yn y Baracs yn ganolfan boblogaidd, os ychydig yn ddrud yn Nantlle. Adeiladwyd canolfan newydd yn Nhalysarn, Yr Hen Orsaf, sydd wedi annog datblygiad mewn nifer o weithgareddau, ond byddai gwaith diwygio ar y ganolfan yn sicrhau defnydd llawer mwy eang ac yn cynyddu'r elw.

Mae yna wasanaeth bws lleol, ond oherwydd toriadau yn y gwasanaeth mae'n anoddach i drigolion Nantlle heb geir gyrraedd y gwasanaethau sydd ar gael ym Mhenygroes tair milltir i ffwrdd. Mae yna syrjeris doctor, clinic, siopau, Swyddfa Bost, llyfrgell rhan amser, banc rhan amser, Canolfan Hamdden ac ysgol uwchradd, Ysgol Dyffryn Nantlle ym Mhenygroes. Mae'r gwasanaeth bws yn rhedeg yn amlach o Benygroes i Gaernarfon, y dre agosaf, 6 milltir i'r Gogledd, Porthmadog 14 milltir i'r De ac i'r ddinas Bangor, lle mae yna Brifysgol, Coleg a Gorsaf reilffordd.

Mae'r ddau bentref wedi eu huno a'u gwahanu gan Chwarel Dorothea sydd bellach ddim yn weithredol fel chwarel, safle yw o 400 o aceri o dyllau chwarel dwfn a thomennu llechi oedd, pan yn weithredol, yn sylfaen i'r pentrefi. Mae ardal y chwarel yn cyfuno Tirlun Hanesyddol Gradd I (gan gynnwys 5 Cofadail Hynafol sydd wedi eu cofrestru) gydag esiamplau dramatic o adfywiad naturiol. Mae'n ardal o arwyddocâd mawr i'r gymuned fel carreg filltir leol nodedig, fel ardal boblogaidd o harddwch ac fel ardal efo'r potensial am adfywiad economaidd.

Ers blynyddoedd mae niferoedd o ddatblygwyr allanol wedi addo (neu fygwth) amrywiaeth o brosiectau i'r chwarel. Hyd yn hyn does ddim o'r rhain wedi dod yn wirionedd ac mae'r lleoliad yn parhau i gael ei ddefnyddio yn answyddogol gan ddeifwyr, ac o ganlyniad i hyn mae dros 20 o bobl wedi marw.

## **GWYBODAETH SYLFAENOL**

Yr unig ystadegau sydd yn wir berthnasol yma yw'r rhai gafodd eu casglu gan y Cynulliad er mwyn dewis ardaloedd Cymunedau'n Gyntaf, felly rydym yn cynnwys y rhain fel yr ydym wedi eu derbyn.

**Talysarn Communities First Area**  
**Ardal Cymunedau'n Gyntaf Talysarn**

Number/Percent

Nifer/Canran

	CF Area/ Ardal C yn G	Gwynedd/ Gwynedd	All CF Areas/ Holl Ardaloedd C yn G	Wales/ Cymru *	
<b>Key Population Figures</b>					<b>Ffigurau Poblogaeth Allweddol</b>
Total population	1,165	116,843	492,800	2,903,065	Cyfanswm y boblogaeth
Male population	554	56,029	236,591	1,403,782	Poblogaeth gwrywod
Female population	612	60,814	256,209	1,499,303	Poblogaeth benywod
All Persons living in households	1,165	113,837	489,355	2,859,489	Pawb sy'n byw mewn aelwydydd
All Persons aged 16 or over	947	94,222	380,040	2,315,930	Pawb sy'n 16 oed neu drosodd
<b>Demographic Characteristics</b>					<b>Nodweddion Demograffeg</b>
Proportion of:					Cyfran:
Persons aged 16 and over who are single (never married)	27.4	30.6	30.9	26.0	Y bobl sy'n 16 oed a throsodd sy'n sengl (eriodd wedi priodi)
Persons aged 16 and over who are married or remarried (a)	52.7	49.6	46.2	52.0	Y bobl sy'n 16 oed a throsodd sydd wedi priodi neu wedi ailbriodi (a)
Persons aged 16 and over who are separated or divorced #	11.3	9.8	12.8	10.8	Y bobl sy'n 16 oed a throsodd sydd wedi gwahanu neu wedi ysgaru #
Persons aged 16 and over who are widowed	8.6	9.9	10.0	9.4	Y bobl sy'n 16 oed a throsodd sy'n weddwon
Persons who identify themselves as of a Minority Ethnic background #	0.3	1.2	2.2	2.1	Y bobl sy'n dynodi eu hunain o gefndir Ethnig Lleiafrifol #
Persons who state their religion as Christian	70.1	74.5	65.7	71.9	Y bobl sy'n ystyried eu hunain yn Gristnogion
Persons who state their religion as other than Christian# (b)	1.5	1.0	1.4	1.5	Y bobl sydd â ffydd wahanol i Gristnogaeth # (b)
Persons who state their religion as no religion	19.1	16.5	23.2	18.5	Y bobl sy'n ystyried nad oes ganddynt grefydd
Persons who did not state their religion	9.3	7.9	9.7	8.1	Y bobl na nododd eu crefydd
Persons aged 3 or over who speak Welsh #	72.0	68.7	16.1	20.5	Y bobl sy'n 3 oed neu drosodd sy'n siarad Cymraeg #
<b>Household Characteristics</b>					<b>Nodweddion Aelwyd</b>
Proportion of:					Cyfran:
Households with no cars or vans (c)	28.9	23.9	39.8	26.0	Aelwydydd heb geir na fanlau (c)
Households living in owner occupied accommodation (d)	70.6	66.6	56.6	71.3	Aelwydydd sy'n byw mewn llety sy'n eiddo iddynt (d)
Households living in rented accommodation from the Local Authority or Registered Social Landlord # (e)	18.6	16.3	32.4	17.9	Aelwydydd sy'n byw mewn llety ar rent oddi wrth yr Awdurdod Lleol neu Landlord Cymdeithasol Cofrestredig # (e)
Households living in rented accommodation from a private landlord, letting agency or other sources # (f)	10.8	15.1	11.0	10.8	Aelwydydd sy'n byw mewn llety ar rent oddi wrth landlord preifat, asiantaeth osod neu ffononellau eraill # (f)
Households which are overcrowded (g)	3.8	4.2	6.1	4.4	Aelwydydd sydd â gormod o bobl yn byw yno (g)
Households with central heating and sole use of bath/shower and toilet	65.1	78.1	92.4	92.3	Aelwydydd â gwres canolog a lle mai nhw yn unig sy'n defnyddio'r bathgawod a'r ty bach
Households with dependent children (h)	26.0	27.6	32.8	30.2	Aelwydydd lle mae yna blant sy'n ddibynnol (h)
Households which are lone parent households with dependent children # (h)	7.5	8.3	11.2	7.3	Aelwydydd lle mae unig riant a phlant ddibynnol # (h)
Households that are single pensioner households	16.0	17.5	15.9	15.5	Aelwydydd sy'n cynnwys un penslywr

## **Y BROSES PLANNING FOR REAL**

Mae Planning for Real® (PfR) yn fodd cyfranogol o ymgynghoriad cymunedol, sydd wedi profi i fod yn ffordd effeithiol o gael amrywiaeth o grwpiau ac unigolion i gymryd rhan na fyddai yn cymryd rhan gan amlaf. Cafodd ei arloesi gan y Sefydliad Mentrau Cymdogaeth yn y 70au fel proses i adael i bawb yn y gymuned gymryd rhan mewn modd di gyfwynebiad drwy beidio rhoi'r cyfle i'r lleiafrif lleisiol gymryd drosodd ac felly sicrhau bod syniadau'r gymuned i gyd yn cael ei adnabod gan y Cyngor a'r rhai sydd yn gwneud y penderfyniadau am adnoddau.

Mae Planning for Real® yn caniatáu i unigolion, grwpiau a deiliaid diddordeb gymryd rhan. Mae'n broses sydd yn berthnasol i bawb, ac mae'n galluogi i bawb chwarae rôl actif, un sydd yn datblygu dealltwriaeth gweledigaeth eraill drwy gydweithio ac ehangu ar syniadau cytûn a thir cyffredin.

Yr offeryn sylfaenol sydd yn cael ei ddefnyddio yw model 3D o'r ardal wedi ei wneud allan o sgwariau o polysterene, map i raddfa ac adeiladau o gerdyn. Cafodd y set o gardiau safonol ei defnyddio yn ogystal ag amrywiaeth o gardiau eraill yn cynnwys syniadau gan y gymuned, ceir manylion am y rhain yn ddiweddarach.

Y cam nesaf yw defnyddio'r cardiau cafodd ei dewis a darnau mawr o bapur gyda BLAENORIAETH UCHEL, CANOL ac ISEL wedi ei phrintio arnynt, er mwyn categoreiddio'r materion a adnabuwyd yn ôl eu pwysigrwydd i'r gymuned. Mae'r cardiau yma hefyd yn cael ei adnabod fel prosiectau TYMOR HIR, CANOLIG a BYR. Roedd y cam Cynllun Gweithredu terfynol yn gorfod cael ei newid er mwyn cydymffurfio a'r sefyllfa leol, ceir esboniad am hyn yn ddiweddarach.

Yn 2001 pan gafodd y rhaglen Cymunedau'n Gyntaf ei sefydlu yn lleol, aeth aelod o'r gymuned am hyfforddiant Planning for Real oherwydd ei bod yn teimlo fod ei angen yn ein cymuned. Erbyn diwedd 2005 roedd y Sefydliad Mentrau Cymdogaeth wedi creu "toolkit" gwledig ac yn cynnig yr hyfforddiant a'r "toolkit" am ddim i 6 cymuned fel cynllun peilot, ar yr amod eu bod hwy yn creu adroddiad am ba mor effeithiol oedd y defnydd er mwyn gallu adnabod unrhyw welliannau a gwendidau.

Darparwyd y wybodaeth i'r Bartneriaeth ym mis Tachwedd 2005 fel cyfle da i Dalysarn a Nantlle, ac yn eu cyfarfod ar y 9fed o Ionawr 2006 penderfynodd y Bartneriaeth gefnogi'r prosiect a addawyd y byddai lleiafrif o chwe aelod o'r Bartneriaeth yn cymryd rhan. Yn mis Mawrth 2006 cafodd deu naw o unigolion dau ddiwrnod o hyfforddiant yn Llys Llewelyn, Nantlle.

Cafodd tri is grŵp ei sefydlu gyda chyfrifoldebau neilltuol ar gyfer gwneud y model, hysbysebu a chysylltiadau, a threfnu unrhyw drefniadau angenrheidiol ar gyfer cynnal y digwyddiadau ymgynghori. Ar ôl i'r model gael ei wneud cafodd cyfrifoldebau'r grwpiau eu cymysgu wrth i'r gwaith symud ymlaen. Roedd hefyd agweddau arwyddocaol, yn benodol paratoi'r cerdiau awgrymiadau a blaenoriaethu a pharatoi a threfnu'r sesiynau Blaenoriaethu a Gweithredu Cynllun angen ei gwneud, a doedd y rhain ddim wedi eu dyrannu i unrhyw grŵp yn benodol.

Penderfynwyd cael yr ymgynghoriad ym mis Mehefin 2006, ond cafodd ei ohirio oherwydd i'r cais am arian gwreiddiol gael ei wrthod. (Cafodd y prosiect ei gyflwyno i'r Cynulliad efo cais arall aflwyddiannus a chafodd y ddau gais eu hystyried fel un.) Er mwyn arbed amser rhoddodd y Grŵp Amgylchedd gais am arian i Galluogi Gwynedd fel y gallai'r gwaith ar y model gychwyn tra roedd cais newydd am y prif arian yn cael ei greu.

Erbyn i'r cais am arian gael ei dderbyn yn fuan yn 2007 roedd y gwirfoddolwyr yn teimlo eu bod angen mwy o hyfforddiant er mwyn eu hatgoffa o'r broses, roedd hyn hefyd yn gyfle i aelodau eraill o'r Bartneriaeth allu cymryd rhan. Roedd yr amser oedd wedi pasio erbyn hyn yn golygu fod nifer y bobl oedd yn cymryd rhan wedi gostwng i naw gwirfoddolwr, y Cydlynnydd Cymunedau'n Gyntaf a swyddog o Adran Cymunedau'n Gyntaf Cyngor Gwynedd a swyddog o Mantell Gwynedd. O ganlyniad i hyn chafodd camgymeriadau eu gwneud oherwydd cyfyngiadau amser, llwyth gwaith a chydweithrediad sâl.

### **PARATOI – GWNEUD Y MODEL**

Cafodd mapiau o raddfa 1:500 o'r ardal Cymunedau'n Gyntaf Talysarn a Nantlle eu darparu yn rhad ac am ddim gan Gyngor Gwynedd. Yna roedd y rhain yn cael eu torri a'u rhoi ar sgwariau 2 droedfedd o polysterene a chardfwrdd oedd yn dod at ei gilydd fel jig-so anferth ac roedd disgyblion Ysgol Talysarn ac Ysgol Baladeulyn yn awyddus iawn i helpu paentio'r cefndir. Cafodd y sgwariau eu rhifo a chafodd cynllun ei greu er mwyn helpu i gydosod y model cymhleth 30 troedfedd wrth 6 troedfedd. Cafodd tai papur 3D (i raddfa) a choed o bapur tusw eu hychwanegu. Cafodd yr ardal Dorothea, Pen yr Orsedd a Cilgwyn ei wneud yn hanner maint y gweddill ar fwrdd ar wahân er mwyn sicrhau fod pob rhan o'r model yn hawdd i'w gyrraedd.

### **PARATOI'R CARDIAU AWGRYMIADAU**

Mae'r toolkit PFR yn cynnwys y cardiau gwreiddiol ar gyfer amrywiaeth o gardiau awgrym o dan nifer o bynciau gwahanol. Mae'r cardiau wedi cael ei cynllunio fel eu bod yn tynnu sylw at faterion o ddiddordeb a rhai sydd yn achosi pryder. Ond mae Cymunedau'n Gyntaf yn defnyddio categorïau gwahanol, felly er mwyn i'r canlyniadau fod yn ddefnyddiol roedd angen cydymffurfio a chategorïau Cymunedau'n Gyntaf.

Roedd hefyd yn hanfodol cynnwys canlyniadau unrhyw ymgynghoriaeth arall oedd wedi digwydd ers y flwyddyn 2000. Cafodd yr adroddiadau canlynol eu hastudio, a chafodd y darganfyddiadau ac argymhellion eu rhoi ar gardiau ychwanegol:-

*Adroddiad Gwerthuso Cymuned – Meirion – Cymunedau'n Gyntaf, 2007*

*Astudiaeth Twristiaeth Dyffryn Nantlle – Thomas a Rowlands – Antur Nantlle, 2006*

*Adroddiad Twristiaeth Gwyrdd – Criw Ieuencid Talysarn a Nantlle – Sylfaen, 2004*

*Phrosiect Ymchwiliad Tir – Shakespeare a Williams - Llyisiau Lleu, 2003*

Cafodd grwpiau cymunedol eu targedu am syniadau, a chafodd awgrymiadau eu gwneud gan grwpiau pobl ifanc, Clwb Silyn, Grŵp Healing and Peace, Pwyllgor y Ganolfan, Grŵp yr Amgylchedd a Cruisers Talysarn.

Cafodd yr awgrymiadau i gyd eu rhoi yn ddwyieithog gefn wrth gefn (Cymraeg a Saesneg) ar gardiau lliw darluniadol wedi ei glynu wrth cocktail sticks. Cafodd lliw gwahanol ei ddefnyddio ar gyfer pob thema a chafodd y cerdiau dwyieithog eu trefnu fesul thema ar sgwariau polysterene o'r un lliw. O ganlyniad roedd dewis enfawr o awgrymiadau wedi eu printio yn ogystal â chardiau gwag er mwyn i bobl gael ysgrifennu eu hawgrymiadau eu hunain.

## **HYSBYSEBU**

Dechreuodd yr hysbysebu yn fuan ar ôl y sesiwn hyfforddi cyntaf gyda gwybodaeth yn cael ei gyhoeddi yn *Mantell* (newyddlen Mantell Gwynedd) a newyddlen y Bartneriaeth. Cafodd nodyn i esbonio cyfraniad y plant i'r prosiect ei yrru allan i bob rhiant, ac yn dilyn hyn cafodd adroddiadau am wneud y model eu cyhoeddi yn Llew (y papur bro) a Mantell. Yn ogystal â hyn cafodd y prosiect a'r digwyddiadau oedd i ddilyn eu hysbysebu yn Niwrnod Ymwybyddiaeth y Bartneriaeth.

Pythefnos cyn y digwyddiadau ymgynghori cafodd pamffled yn cynnwys gwybodaeth am y digwyddiadau ei ddanfon i bob tŷ yn y ward gyda gwybodaeth am drafndiaeth ynghlwm. Cafodd hyn ei weld fel cam hanfodol er mwyn sicrhau bod pawb yn gwybod am y cyfle i gymryd rhan. O ganlyniad i hyn cafodd gohebiaeth ei yrru i'r Caernarfon and Denbigh Herald (y papur lleol) am werth y prosiect PfR, ac oherwydd hyn dangosodd y Caernarfon and Denbigh Herald ddiddordeb ac roeddynt yn fodlon cyhoeddi nifer mwy o erthyglau i godi ymwybyddiaeth am y prosiect.

Mae'n debyg mae'r modd lleiaf effeithiol o hysbysebu oedd yr arwyddion tebyg i rai gwerthu tai gafodd ei rhoi o gwmpas yr ardal. Roedd yr arwyddion yn bwrpasol enigmatig er mwyn ceisio cael pobl i'w trafod, ond yn anffodus yr un amser ac roedd yr arwyddion yn cael eu gosod roedd gwyntoedd mawr felly roedd angen llawer o gynnal a chadw arnynt.

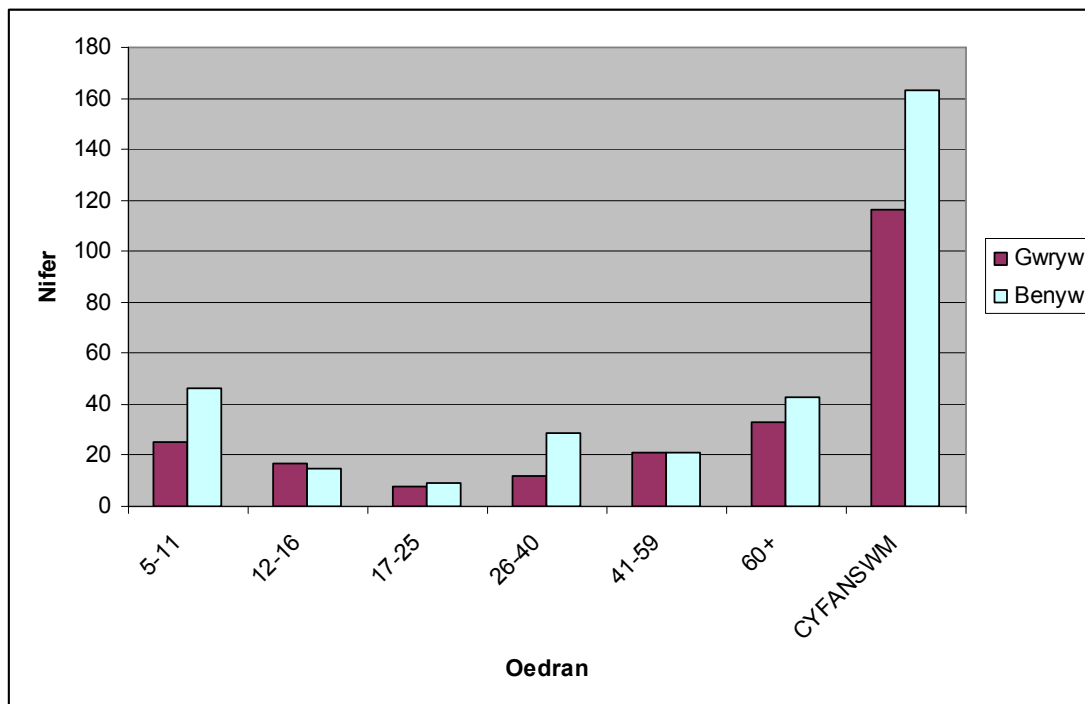
## **Y DIGWYDDIADAU YMGYNGHORI**

Trefnwyd tri digwyddiad ymgynghori tuag at ddiwedd mis Mawrth 2007, un yn Nantlle a dau yn Nhalysarn, ar wahanol ddiwrnodau ac amseroedd fel bod cyfle i'r nifer mwyaf o bobl allu mynychu. Doedd ddim yn bosib defnyddio Llys Llewelyn y ganolfan gymunedol yn Nantlle gan fod maint y model yn rhy fawr, felly cafodd Trigonos ei ddefnyddio fel y lleoliad yn Nantlle a'r Ganolfan fel y lleoliad yn Nhalysarn. Roedd angen symud y byrddau o un lleoliad i'r llall er mwyn cael digon o fyrddau i ddal y model.

Cafodd rota ei greu er mwyn sicrhau bod yna ddigon o hwyluswyr a chefnogwyr gyda phrofiad mewn datblygu cymunedol yn bresennol yn y digwyddiadau. Swydd yr hwyluswyr yma oedd galluogi i aelodau'r gymuned gyfrannu yn llwyr i'r prosiect, drwy sicrhau eu bod yn deall ac yn gyfforddus gyda'r proses ymgynghori. Er mwyn i'r cyhoedd allu adnabod y bobl yma roeddynt i gyd yn gwisgo cardiau adnabod.

Roedd ffolderi wedi eu paratoi gyda thafleuni oedd yn cyd-fynd gyda lliwiau'r cardiau er mwyn cofnodi pob awgrym a'i leoliad cyn dychwelyd y cerdyn yn ôl i'r man cychwyn er mwyn cael ei ddefnyddio eto. Roedd cardiau "Ddim yn cytuno" ar gael er mwyn i bobl allu eu hychwanegu i unrhyw awgrymiadau. Roedd y gallu i anghytuno yn bwysig ar gyfer y broses lawn. Roedd cerdiau gwag ar gyfer pob thema ar gael i gyfranogwyr ychwanegu eu syniadau eu hunain. Cafodd beiros a chlipiau papur eu darparu.

Wrth i'r cyhoedd gyrraedd y digwyddiadau roedd hwyluswyr yn eu cyfarch ac yn gofyn iddynt ddangos lleoliad eu cartref drwy roi pin bawd mewn map lleoliad er mwyn cael dosraniad daearyddol. Cafodd modd tebyg ei ddefnyddio i gofnodi oed a rhyw. Cofrestrwyd 279 o bobl i gyd, sydd yn cynrychioli 24% o'r boblogaeth leol. Gellir hyn ei hystyried fel nifer uchel ar gyfer ymarfer ymgynghoriaeth cymunedol.



Er bod ystadegaethau yn dangos fod cynrychiolaeth eang ar draws yr amrediad oed, gweler mae'r grŵp oedran 17-25 oed sydd gyda'r gynrychiolaeth leiaf.

Cafodd y cyfranogwyr eu harwain o gwmpas y model, gyda'r hwylusydd yn dangos y prif nodweddion ac yn rhoi cymorth i bobl ddarganfod eu cartrefi. Roedd y cerdiau yn cael eu dangos gydag esboniad o'u trefniant a'u defnydd, ac esboniad byr o sut y byddai'r wybodaeth yn cael eu defnyddio. Yn dilyn hyn roedd pobl yn cael eu gadael i wneud eu cyfraniad eu hunain drwy osod eu cerdiau ar eu lleoliadau o'u dewis hwy ar y model.

Yna ar ôl panad oedd yn cael ei ddarparu gan grwpiau cymunedol roedd y cyhoedd yn cael eu gwahodd i fod yn rhan o'r broses blaenoriaethu. Roedd yr hwyluswyr yn esbonio iddynt sut y bydda grwpiau o gymdogion lleol yn dod at ei gilydd i benderfynu sut y dylai'r awgrymiadau gael eu trefnu yn ôl eu pwysigrwydd i'r gymuned. Roedd pobl a oedd â diddordeb yn y rhan yma o'r broses yn gadael eu henwau a manylion cyswllt. Ar y ffordd allan roedd taflen arfarnu ar gael er mwyn i'r cyhoedd roi eu barn am y digwyddiad, ond nid pawb ddefnyddiodd hwn.

### **ARFARNIAD I DDANGOS BARN Y CYFRANOGWYR O'R DIGWYDDIADAU**

😊	😐	☹️	?
<b>131</b>	<b>7</b>	<b>1</b>	<b>3</b>

Cafodd trafndiaeth minibus ei hysbysebu ac roedd ar gael am ddau o'r diwrnodau. Daeth y plant a'r staff o'r ysgolion oedd wedi cymryd rhan mewn peintio'r model i'r digwyddiadau er mwyn cymryd rhan yn yr ymgynghoriaeth.



Dangosodd y trigolion lleol ddiddordeb mawr mewn gweld eu milltir sgwâr o safbwynt unigryw a gweld eu tai a thirnodau cyfarwydd yng nghyd-destun yr ardal o gwmpas. Profodd y model a'r cardiau i fod yn destun siarad effeithiol ac ar gyfartaledd roedd pobl yn aros yn y digwyddiad am awr, a daeth rhai am ail ymweliad gyda chymdogion a theuluoedd.

Penderfynodd rhai o'r bobl gyfyngu eu hunain i ganolbwyntio ar un mater neu ar ran bach o'r ardal, tra roedd eraill yn ffafrio defnyddio llond llaw o gardiau i fynegi eu barn. Roedd nifer yn canmol y broses ymgynghori oherwydd ei bod yn broses anffurfiol ac yn un lle gallai pobl fynegi eu barn mewn modd anhysbys. Roedd hefyd yn cael ei ganmol am ei fod yn cynnig amrywiaeth o syniadau ac awgrymiadau i gymharu efo'r cyfyngiad o ddewis sydd yn cael ei gynnig gan amlaf mewn ymgynghoriadau.

Roedd yn hanfodol bod yr hwyluswyr yn cofnodi'r cerdiau yn aml. Dim ond 4 copi o bob cerdyn oedd ar gael, felly roedd angen eu cofnodi a'u dychwelyd i'r man cychwyn yn aml fel y gallai pobl eu defnyddio eto. Cafodd y modd o gofnodi ei newid nifer o weithiau yn ystod y diwrnodau fel erbyn y trydydd diwrnod roedd y modd fwyaf effeithiol o gofnodi yn digwydd. Yn ystod y tri diwrnod cafodd 3,628 o awgrymiadau unigryw eu cofnodi.

## **BLAENORIAETHU**

Pwrpas y cam yma oedd er mwyn cael consensws i benderfynu pa syniadau a awgrymwyd sydd o bwysigrwydd uchaf i'r gymuned drwy eu categoreiddio nhw i gyd fel BLAENORIAETH UCHEL, ISEL neu GANOL.

Y cam nesaf oedd bwydo'r canlyniadau i gyd i mewn i gyfrifiadur a'u cyflwyno fel chwe thaenlen, un ar gyfer pob thema Cymunedau'n Gyntaf. Yna cafodd y canlyniadau o bob thema eu trosglwyddo gan wirfoddolwyr i gerdiau blaenoriaethu oedd yn dangos yr awgrym, y lleoliad a'r nifer o weithiau cafodd yr awgrym ei ddefnyddio.

Byddai yn amhosib i'r gymuned allu blaenoriaethu pob un o'r 1,143 awgrym, felly er mwyn lleihau'r nifer yma cafodd cardiau tebyg a perthnasol ei rhoi gyda'i gilydd mewn bwndel. Er enghraifft cafodd yr holl lefydd a gafodd eu hawgrymu fel safle i fywyd gwyllt eu rhoi mewn un bwndel, a chafodd yr amrywiaeth o awgrymiadau ynglŷn â phêl droed, tîm genod/tîm i'r ifanc/ tîm cymysg/postia gol/llif oleuadau - mewn un arall. O ganlyniad i hyn cafodd nifer yr awgrymiadau ei leihau i 295 o fwndeli ar wahân, a chafodd y penderfyniad ei wneud o ddefnyddio 50% o'r pynciau oedd fwyaf poblogaidd o bob thema (heblaw am Iechyd a Lles) er mwyn symud ymlaen i'r cam nesaf.

Iechyd a Lles oedd y thema a gafodd y gynrychiolaeth leiaf yn yr ymgynghoriaeth. Ond oherwydd pwysigrwydd y thema, a'r ffaith efallai ei fod yn amhosib i'r bobl sydd ei angen fwyaf fynychu'r digwyddiadau a chynrychioli eu hunain, penderfynwyd defnyddio'r 23 awgrym o'r thema yma.

Yn ogystal cafodd pob awgrym a gafodd ei ysgrifennu ar y cardiau gwag ei ddefnyddio, gan nad oedd y gymuned wedi cael siawns i ystyried y rhain. Cafodd rhai penawdau ei newid er mwyn cynrychioli'r holl fwndel yn well. Cafodd y canlyniol eu blaenoriaethu.

### Addysg a Hyfforddiant –

Yr 20 uchaf o 41 o fwndeli, gyda phob un yn cynnwys rhwng 7 a 54 o ddymuniadau.

### Amgylchedd –

Yr 32 uchaf o 65 o fwndeli, gyda phob un yn cynnwys rhwng 10 a 106 o ddymuniadau.

### Busnes, Gwaith a Gweithgareddau Economeg -

Yr 29 uchaf o 58 o fwndeli, gyda phob un yn cynnwys rhwng 6 a 46 o ddymuniadau.

### Cymuned Actif –

Yr 40 uchaf o 80 o fwndeli, gyda phob un yn cynnwys rhwng 6 a 42 o ddymuniadau.

### Diogelwch Cymunedol -

Yr 14 uchaf o 28 o fwndeli, gyda phob un yn cynnwys rhwng 14 a 28 o ddymuniadau.

### Iechyd a Lles –

23 o fwndeli, gyda phob un yn cynnwys rhwng 1 a 28 o ganlyniadau.

Canlyniad hyn oedd bod 158 o fwndeli (neu cerdiau unigol) angen eu blaenoriaethu mewn pedwar sesiwn. Mae'r bwndeli o awgrymiadau na chafodd eu dewis wedi cael eu cadw ar gyfer defnydd yn y dyfodol os oes angen. Cafodd y sesiynau blaenoriaethu eu trefnu ar amseroedd gwahanol er mwyn rhoi cyfle i bob un o'r 44 person a roddodd eu henwau lawr allu mynychu - un ar ddiwrnod yn yr wythnos, un ar benwythnos a dau gyda'r nos yn ystod yr wythnos diwethaf ym mis Ebrill.

Yn y sesiynau blaenoriaethu roedd pawb yn eistedd o gwmpas bwrdd gyda'r bwndeli o gerdiau wedi ei gwasgaru o'u blaen gyda thaflen blaenoriaethu wedi ei brintio yn y canol. Cafodd pob pwnc ei ddarlennu allan un ar y tro a siawns yna i bawb gael sgwrs am y pwnc tra roedd y grŵp yn ceisio penderfynu os oedd y pwnc yn flaenoriaeth uchel, canol neu isel cyn eu rhoi yn y man priodol ar y daenlen. Ar gyfartaledd roedd y grŵp yn cytuno ar y blaenoriaethu a dim ond dwywaith roedd angen cael pleidlais.

Cafodd 105 o bynciau eu hadnabod fel BLAENORIAETH UCHEL a chafodd y pynciau yma eu dosbarthu i dymor byr, canolig a hir er mwyn adnabod faint o amser y byddai pob topic yn debygol o gymryd. Roedd pum deg naw o bobl wedi cymryd rhan yn y broses blaenoriaethu.

## **CYNLLUN GWEITHREDU**

Yn y rhaglen Pfr, mae'r Cynllun Gweithredu yn cael ei ddatblygu drwy ymgynghori o gwmpas bwrdd rhwng y gymuned, y Bartneriaeth ac arbenigwyr ac asiantaethau eraill. Mae'r fforwm yn penderfynu ar y gweithdrefnau manwl ar sut, a gan bwy y dylai'r pynciau a chafodd eu hadnabod fel rhai o flaenoriaeth uchel eu datblygu.

Yn yr achos yma ni ellir dilyn y broses yma, yn y lle cyntaf gan nad oedd gan yr hwyluswyr y pŵer na'r awdurdod i wneud y dewisiadau angenrheidiol na i ddatblygu'r partneriaethau pwrpasol. Felly penderfynwyd cynnal sesiwn Gweithredu Cynllun llai ffurfiol, gyda'r bwriad o ddiffinio a chydod cymaint â phosib o elfennau oedd eu hangen er mwyn i'r Bartneriaeth allu datblygu pob pwnc.

Yn fuan ym mis Mai cafodd 56 o arbenigwyr a gweithwyr proffesiynol gyda phrofiad ar bob thema Cymunedau'n Gyntaf, gan gynnwys aelodau o'r gymuned eu gwahodd i roi cyngor, gwybodaeth neu gysylltiadau allai fod o fudd. Pan yn bosib cafodd unigolyn o fewn sefydliad eu hadnabod a chafodd y gwahoddiad eu cyfeirio yn bersonol.

Roedd y rhestr yn cynnwys cyrff ac asiantaethau statudol, fel y Bwrdd Iechyd Lleol, y Gymdeithas Gweithwyr Addysg, Cyngor Cefn gwlad Cymru, sefydliadau gwirfoddol fel Undeb Tenantiaid Gwynedd, Cymdeithas Ceffylau Prydain a Chymorth Cynllunio Cymru, a swyddogion perthnasol i bob thema o'r Cyngor. Yn ogystal cafodd gwahoddiadau eu gyrru allan i gynghorwyr lleol ac i holl aelodau'r Bartneriaeth Cymunedau'n Gyntaf.

Cafodd arddangosfa yn dangos hanes a chanlyniadau cynnar y prosiect Planning for Real® Talysarn a Nantlle ei arddangos ar y wal er mwyn darparu gwybodaeth gefndirol.

Cafodd byrddau eu trefnu yn ôl themâu. Roedd pob pwnc unigryw a gafodd ei flaenoriaethu a bwndeli o gerdiau yn dangos nifer a manylion wedi eu gosod allan gyda darn o bapur ar gyfer yr arbenigwyr i adael eu henwau, manylion cyswllt ac unrhyw wybodaeth ddefnyddiol arall fyddai o fudd i wireddu'r prosiect.

Daeth nifer o bobl i mewn yn ystod y prynhawn ac roedd y rhwydweithio'r un mor ddefnyddiol â'r wybodaeth, gyda rhwng pedwar deg a phum deg o bobl wedi dod yn ystod y dydd. Roedd eraill yn ymddiheuro nad oedd yn bosib iddynt fynychu, ond roeddynt yn awyddus i ni gadw mewn cysylltiad â hwy. Llwyddodd rhai o'r pynciau i ddenu llawer o ddiddordeb ac enwau ac awgrymiadau, tra cafodd rhai o'r pynciau ychydig neu ddim ymateb.

Roedd adborth gan rhai cyfranogwyr yn datgan y byddai trafodaethau mwy ffurfiol wedi bod yn fwy effeithiol. Ond fel a chrybwyll doedd hyn ddim yn bosib oherwydd y rhesymau isod:

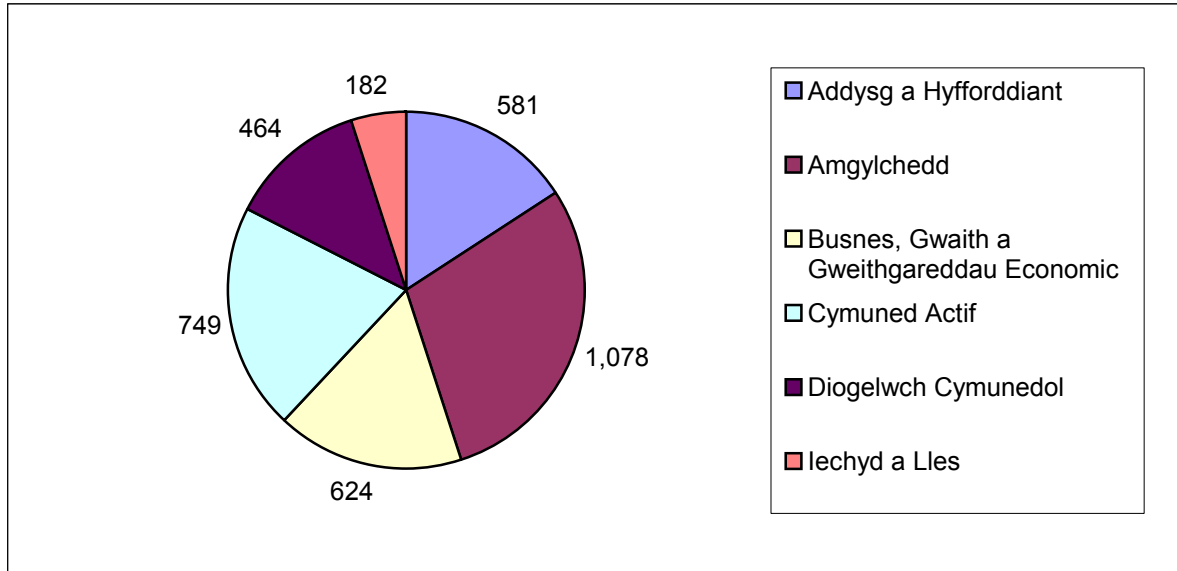
- Y diffyg awdurdod er mwyn gwneud y trefniadau ffurfiol angenrheidiol.
- Y nifer mawr o bynciau cafodd eu hadnabod fel rhai blaenoriaeth uchel, byddai wedi bod angen llawer mwy o amser a gwirfoddolwyr i gyflawni hyn.
- Y ffaith fod nifer o'r cyfranogwyr ond yn gallu mynychu ar adegau gwahanol ac am amseroedd cyfyngedig, felly doedd ddim yn bosib dod a phawb at ei gilydd.

Ond doedd y weledigaeth yma ddim yn dilysu canlyniad y digwyddiad Cynllun Gweithredu, a chafwyd gwybodaeth ddefnyddiol iawn i'r Bartneriaeth ei ddefnyddio o ganlyniad i'r digwyddiad. Gall y Bartneriaeth mewn cydweithrediad a'r gymuned wneud y gwaith angenrheidiol er mwyn cwblhau'r broses a chynhyrchu'r Cynllun Gweithredu manwl mae'r Llywodraeth Cynulliad Cymru yn ei ddisgwyl.

Y noson ganlynol cafwyd un cyfle arall i'r rhai oedd methu mynychu'r diwrnod Gweithredu Cynllun fynychu a gweld yr arddangosfa a'r awgrymiadau, ac i wneud cyfraniad eu hunain. Daeth nifer bychan o'r gymuned i'r sesiwn yma.

## CANLYNIADAU INTERIM

Cafodd nifer fawr o awgrymiadau eu gwneud. Roedd 3,628 o awgrymiadau unigryw a gafodd eu rhannu fel a ganlyn:-



Roedd y 3628 awgrymiad yn cynrychioli 1,143 pwnc gwahanol.

Roedd rhai o'r lleoliadau ar gyfer rhai cerdiau yn ansicr, e.e. cais am ofal plant wedi ei leoli ar y B4418, ac un am barc gwledig yn ardd breifat aelod o'r gymuned. Mae'n debyg bod y person un ai methu ffeindio lleoliad addas, ac roedd y lleoliad felly yn gyffredinol yn hytrach na phenodol, neu fod maint y model yn golygu nad oedd digon o le yn y lleoliad dymunol.

Problem arall oedd bod yna ansicrwydd rhwng enwau traddodiadol a ffurfiol. Er enghraifft mae'r lôn dop rhwng Talysarn a Penygroes yn cael ei adnabod yn swyddogol fel Hen Lôn, ond mae nifer o'r trigolion lleol yn defnyddio'r enw yna ar Lôn Hyfrydle/Ffordd yr Orsaf ers i'r lôn reilffordd gyferbyn ddod yn brif ffordd, ac yn galw'r lôn dop rhwng Talysarn a Penygroes yn Lôn Dop. Sefyllfa debyg oedd efo rhan o'r chwarel, mae'r ardal yma yn cael ei adnabod gan amryw o enwau gan gynnwys Cornwall, Gloddfa Glai a hyd yn oed rhan o Dorothea.

Mae angen bod yn ofalus felly wrth ystyried rhai lleoliadau.

## **CANLYNIADAU'R BLAENORIAETHAU TERFYNOL**

Mae canlyniadau cyfan yn cael eu cyflwyno yn ôl thema. Mae gwybodaeth am bob thema yn cynnwys:

- Gweledigaeth a sylwadau o'r cyfarfodydd
- Strategaethau a pholisïau perthnasol
- Mentrau cysylltiol yng Ngwynedd
- Ffynonellau arian posib
- Categoriadau gwahanol bynciau fel UCHEL, CANOL ac ISEL (gyda sylwadau rhai cyfranogwyr ar gyfer y rhai CANOL ac ISEL)
- Gwybodaeth fanwl ar gyfer pob pwnc blaenoriaeth UCHEL, yn cynnwys
  - teitl y pwnc 'bwndel'
  - nifer y cynigion
  - lleoliad, manylder, gyda nifer
  - gweledigaethau
  - cysylltiadau proffesiynol

Mae seren \* yn cael ei ddefnyddio i ddynodi cerdyn anghytuno, ac mae nifer y sêr yn dangos nifer y bobl oedd yn anghytuno.

Mae'r sylwadau i gyd wedi cael eu derbyn gan gyfranogwyr un ai yn y sesiynnau blaenoriaethu, neu yn ystod y sesiynnau Cynllun Gweithredu.

## **ADDYSG A HYFFORDDIANT**

Cafodd 13 o bynciau o fewn y thema yma eu blaenoriaethu – 4 cyfnod byr, 7 canolog a 2 gyfnod hir.

Cafodd pryder mawr ei fynegi am ddyfodol yr ysgolion cynradd lleol, a cafodd amrywiaeth o bynciau ar draws amryw o grwpiau o wahanol oedran eu cynnig.

Awgrymwyd y byddai newid y Cwricwlwm Genedlaethol, drwy gynnig cyrsiau galwedigaethol yn y sector uwchradd yn rhoi cyfle i sefydlu rhaglen hyfforddiant eang, gyda phosibilrwydd o ddyfodol economeg.

Cyfrifoldeb statudol y Gwasanaeth Ysgolion lleol yw darpariaeth addysg prif lif.

### **Strategaethau**

<b>Dogfennaeth Strategol</b>	<b>Prif Swyddog</b>	<b>Cyswllt</b>
Addysg Gwynedd	Dewi Jones	01286 679 089
Adran Plant, Addysg Gydol Oes Sgiliau	Branwen Thomas Ieuan Ellis	01745 538 656 <a href="http://www.llywodraeth.ycynulliad.gov.uk">www.llywodraeth y cynulliad.gov.uk</a>
Ffyrdd Diogel I'r Ysgol	Paula Owen	01286 679 447 <a href="mailto:PaulaOwen@gwynedd.gov.uk">PaulaOwen@gwynedd.gov.uk</a>
Rhwydwaith Canolfannau Dysgu Gydol Oes	Hywel James	01286 679 504 <a href="mailto:HywelJames@gwynedd.gov.uk">HywelJames@gwynedd.gov.uk</a>
Cynllun Fframwaith Gwynedd (Plant a Phobl Ifanc)	Cyngor Gwynedd	01286 679 491
Dysgu Drwy Cynllun Chwarae (Cynnal)	Anwen Owen	01286 679 240 <a href="mailto:anwen@cynnal.gwead.cymru.org">anwen@cynnal.gwead.cymru.org</a>
Cyrsiau Hyfforddi Mantell Gwynedd	Mantell Gwynedd	01286 672 626 <a href="http://www.mantellgwynedd.com">www.mantellgwynedd.com</a>

### **Mentrau Eraill**

Canolfan Ymbarel, Blaenau Ffestiniog – 01766 832 546

## **BLAENORIAETH UCHEL**

<b>Cyfnod Byr</b>	<b>Cyfnod Canolig</b>	<b>Cyfnod Hir</b>
Ysgol Ffotograffiaeth	Llwybrau Diogel i'r Ysgol	Cadwch yr Ysgol yma
Gweithdai D.J.	Hyfforddiant Galwedigaethol 13-16	Gweithdai Peirianeg
Bwyta a Choginio Iach i Bawb	Gweithgareddau i Ddysgwyr Cymraeg	
Cyrhaeddiad Disgyblion yn Dda	Crefftau Gwledig a Coedlan	
	Dosbarthiadau Gwallt a Harddwch	
	Addysg am Dreftadaeth Lleol	
	Hyfforddiant ar Adeiladu Eco	

## **BLAENORIAETH CANOLIG**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Hyfforddiant Twristiaeth Werdd	17	Cyswllt i hyfforddiant cynaliadwy/eco/gwledig. Angen cyfleusterau yn y lle cyntaf - gwesty, hostel.
Clwb ar ôl Ysgol	16	
Gwell cyswllt Ysgol/Cymuned	7	
Cyngor Gyrfaol	6	Angen gwybodaeth wedi ei hysbysebu ac ar gael yn hawdd. Angen cael pobl i siarad yn y Clwb Ieuencid, a.y.b.
Garddio Organic	14	Cyswllt i dyfu a gwerthu cynnyrch lleol/rhandiroedd.
Clwb Gwaith Cartref	16	
Hyfforddiant Cynaliadwy/Diwylliant Parhaol	9	Syniad da, ond sut mae gwneud hyn. Cyswllt i hyfforddiant gwledig/eco/twristiaeth werdd.
Dosbarthiadau Nos Leol	11	Pa fath?
Trafnidiaeth i'r Ysgol am ddim	8	

## **BLAENORIAETH ISEL**

Ymddiriedolaeth Cŵn/RSPCA 1





**Gwybodaeth manwl ar gyfer testunau BLAENORIAETH UCHEL**

<b><u>TESTUN</u></b>	<b><u>RHIF</u></b>	<b><u>LLEOLIAD</u></b>	<b><u>TYMOR</u></b>	<b><u>SYLWADAU</u></b>	<b><u>CYSYLLTIADAU</u></b>
<b>Cadw'r ysgol yma 63</b>	49 14	Ysgol Baladeulyn Ysgol Talysarn	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cysylltu a'r Gwasanaeth Ysgolion</li> </ul>	<u>Dewi Jones</u> – 01286 679 089 Pennaeth Gwasanaeth Ysgolion, Cyngor Gwynedd.
<b>Gweithdy peirianeg 54</b>	37 5 3 5 1 1 2	Pen yr Orsedd Baracs Dorothea Capel Salem Talysarn Capel Hyfrydle Ysgol Talysarn	Hir		<u>Dr D. Rh. Gwyn</u> – 01286 881 857 Tirwedd.
<b>Crefftau Coedlan a Gwledig 33</b>	2 10 7 6 2 2 2 2	Canolfan Baracs Trigonos Dorothea Capel Salem Pen yr Orsedd Cae Rolio Talysarn	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant Galwedigaethol 13-16</li> <li>▪ Datblygu Cyrsiau dwyieithog Achrededig/Anachrededig – does neb yng Nghymru yn gwneud hyn hyd yn hyn.</li> <li>▪ Cysylltu a Ysgol Dyffryn Nantlle</li> <li>▪ Cyswllt i Twristiaeth Werdd</li> </ul>	<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech
<b>Gweithdai D.J. 32</b>	15 5 5 3 2 2	Canolfan Baracs Ysgol Talysarn Ysgol Baladeulyn Talysarn Bro Silyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Angen gwella acwtics yn y Ganolfan</li> </ul>	<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Ffordd diogel i'r ysgol 31</b>	9 8 9 5	Ysgol Talysarn Ysgol Baladeulyn Bro Silyn Hen Lon	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i faterion diogelwch ffordd</li> <li>▪ Sefydlu Bws Cerdded</li> </ul>	<u>R. G. Jones</u> – 01286 679 455 Swyddog Beicio a Thrafnidiaeth Gwyrdd, Cyngor Gwynedd.
<b>Hyfforddiant Galwedigaethol 13-16 29</b>	22 4 3	Canolfan Baracs Ysgol Talysarn	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant Coedlan a Crefftau Gwledig</li> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant Treftadaeth Leol</li> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant Adeiladu Eco</li> <li>▪ Cyswllt i Gweithdai Peirianeg</li> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant Twristiaeth Werdd</li> </ul>	<u>Chris Dixon</u> – 01341 440 256 Fforwm Ieuencid
<b>Hyfforddiant Adeiladu Eco 23</b>	9 7 3 1 1 1 1	Canolfan Baracs Trigonos Gloddfa Glai Capel Baladeulyn Talysarn Hen Bost	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hyfforddi Pobl lleol gyda sgiliau i adeiladu Tai Eco lleol.</li> </ul>	<a href="mailto:post@gwyneddgynaladwy.org.uk">post@gwyneddgynaladwy.org.uk</a> Gwynedd Gynaladwy
<b>Hyfforddiant Treftadaeth Leol 21</b>	10 4 2 1 1 1 1 1	Canolfan Baracs Talysarn Capel Mawr Trigonos Talysarn/Nantlle Bro Silyn Chwarel Coedmadog	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cysylltu a Ysgol Dyffryn Nantlle</li> <li>▪ Cyswllt a Canolfan Treftadaeth</li> <li>▪ Datblygu cwrs yn cynnwys gwahanol agweddau o dreftadaeth (Cyfle unigryw).</li> </ul>	<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech  <u>Sian Eirian</u> Kate Roberts' Heritage Centre  <u>Marian Elias</u> Uwchgwyrfai Centre, Clynnog

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Bwyta a coginio'n iach i bawb 19</b>	15 2 2	Canolfan Trigonos Talysarn	Byr		<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech  <u>Mel Williams</u> – 01286 674 236 Rhaglen Arbenigwyr Cleifion
<b>Gweithgareddau i ddysgwyr Cymraeg 17</b>	9 7 1	Canolfan Baracs Bro Silyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Datblygu rhaglen o weithgareddau i ddysgwyr lleol a twristiaeth diwydiannol</li> <li>▪ Sefydlu llyfrgell o lyfrau addas</li> </ul>	<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech  <a href="mailto:swyddfa@cyd.org.uk">swyddfa@cyd.org.uk</a> Swyddfa Cyd – 01970 622 143
<b>Canlyniadau disgyblion yn dda 14</b>	7 6 1	Ysgol Talysarn Ysgol Baladeulyn Bro Silyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gadael i'r Ysgolion wybod bod pawb yn eu cefnogi ac yn ymwybodol o hyn</li> </ul>	
<b>Gwersi Gwallt a Harddwch 11</b>	7 2 2	Canolfan Baracs Ysgol Talysarn	Canol		
<b>Ysgol Ffotograffiaeth 7</b>	2 2 1 1 1	Canolfan Baracs Capel Salem Talysarn Plas Gwernor	Byr		<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech  <u>Eryl Thomas</u> – 01286 880 834 Deudraeth cyf

## **AMGYLCHEDD**

Derbynwyd mwy o awgrymiadau am y thema yma na unrhyw thema arall, sydd yn cydfynd gyda darganfyddiadau'r holiadur Cymunedau'n Gyntaf.

Cafodd 31 o'r pynciau eu blaenoriaethu fel rhai uchel – 11 cyfnod byr, 12 cyfnod canolog a 9 tymor hir.

Mae'r amgylchedd leol (naturiol a diwydiannol) yn ymddangos fel ased mwyaf gwerthfawr y gymuned, mae'n fater sydd angen gofal a sylw, diogelwch a datblygiad ystyriol er mwyn gwneud y mwyaf o'i botensial fel adnodd am adfywiad gymunedol.

Awgrymwyd y byddai angen sicrhau bod y gymuned yn ymwybodol o'r Cynllun Datblygu Lleol fydd yn digwydd yn hwyrach yn y flwyddyn.

Mae gan Cyngor Gwynedd y cyfrifoldeb statudol ar gyfer priffyrdd, traffic, llwybrau cerdded/beicio/marchogaeth, llochesau bus a ailgylchu. Mae Tip Cilgwyn a Twll Ballast, yn gyfrifoldeb cwmniau unigol, ond yn cael eu goruchwylio gan y Gyfadran Amgylchedd. Mae rhai o'r canlyniadau yn adlewyrchu darganfyddiadau o Astudiaeth Tai Fforddiadwy Antur Nantlle.

### **Strategaethau**

Strategaeth Agylchedd Gwynedd Prosiect Ol Troed Ecolegol Cynllun Ysgolion Werdd	Dewi W. Jones	01286 679 233 <a href="mailto:DewiWynJones@gwynedd.gov.uk">DewiWynJones@gwynedd.gov.uk</a>
Cynllun Bioamrywiaeth Gwynedd	Rhys Jones Aishling Carrick	01286 679 672
Cynllun Bioamrywiaeth Eryri	Kate Williams	01766 770 274 <a href="http://www.eryri-npa.co.uk">www.eryri-npa.co.uk</a>
Strategaeth Ailgylchu Gwynedd	Steffan Jones	01286 679 871
Cynllun Clirio Gwynedd	Dafydd Jones	01341 424 469 <a href="mailto:DafyddWynneJones@gwynedd.gov.uk">DafyddWynneJones@gwynedd.gov.uk</a>
Prosiect Tai Fforddiadwy (toolkit, model a canllawiau)	Aled Evans	01286 679 498

### **Mentrau Eraill**

Asiantaeth Egni Gwynedd – Gwynedd Gynladwy

Menter Allwedd Gwyrdd Eryri – Huw Percy – [HuwPercy@gwynedd.gov.uk](mailto:HuwPercy@gwynedd.gov.uk) -  
01286 679 615

(Hyrwyddo trafniadaeth a hamdden gynladwy tra yn gwarchod tirwedd a treftadaeth)

Cronfa Datblygiad Gynladwy (CAE) – Sara Wynne Pari – [sara.wynne-pari@eryri-npa.gov.uk](mailto:sara.wynne-pari@eryri-npa.gov.uk) 01766 772 252 (Partneriaith a cronfa i hyrwyddo ffordd o fyw gynladwy).

TRUST	CYFEIRIAD/ADDRESS	FFON/ TELEPHONE	E-BOST/E-MAIL	GWEFAN/WEB
<b>TAI/HOUSING</b>				
Esmee Fairbairn	11 Park Place LONDON SW1A 1LP	020 7297 4700 020 7297 4701 (Fax)	info@esmeefairbairn.org.uk	www.esmeefairbairn.org.uk
The Tudor Trust	7 Ladbroke Grove LONDON W11 3BD	020 7727 8522		www.tudortrust.org.uk
The Big Lottery Fund	Ty Ladywell Y Drenewwydd POWYS	01686 611700		www.biglotteryfund.org.uk/wales
Peter Kilgariff The Lankelly Chase Foundation	1 The Court High Street Harwell Didcot Oxfordshire OX11 0EY	01235 820044		www.lankellychase.org.uk
Richard Hopgood The Trusthouse Charitable Foundation	6 <sup>th</sup> Floor 65 Leadenhall Street London EC3A 2AD	020 7264 4990		www.trusthousecharitablefoundation.org.uk
HBOS Foundation	The Mound Edinburgh EH1 1YZ			www.communityrelations.co.uk

## **BLAENORIAETH UCHEL**

<b>Cyfnod Byr</b>	<b>Cyfnod Canolig</b>	<b>Cyfnod Hir</b>
Baw Ci	Rhandiroedd	Gwarchod Treftadaeth Diwydiannol
Llwybrau Troed (Dorothea)	Plannu Coed	Tai Fforddiadwy
Ailgylchu	Llwybrau Marchnogaeth	Tai Eco
Ysbwriel	Ardaloedd Bywyd Gwyllt/Plannu	Boeler Biomass
Ailgylchu Plastics	Compostio Cymunedol	Parc Gwledig
Problem Dympio Anghyfreithlon	Llwybrau (Llyn Nantlle)	Egni Adnewyddol
Gardd Cymunedol	Lloches Bws	Atyniad o Ansawdd
Gwlau o Flodau/Twbiau/Llwyni	Gwella'r Trim Track	Tai (Amryw)
Glanhau	Ardaloedd di gwn/Ardaloedd cerdded cwn	Glanhau Twll Ballast
Defnyddio Methane o'r Domen	Plannu Blodau Gwyllt	
Symud hen ffens a gwifrau (Trim Track)		

## **BLAENORIAETH CANOLIG**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Ffenestri yn do'r Ganolfan er mwyn cael Golau Naturiol	2	
Gwres a Phŵer wedi ei gyfuno	16	Cyswllt I Foeler Biomas
Darparu Llefydd i eistedd	19	
Tai Kinmel/Baladeulyn/Penyrorsedd Rhestr Gradd II	6	
Safle Picnic	11	

## **BLAENORIAETH ISEL**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Trwsio/Clirio Palmant	4	
Unedau Diwydiannol	9	Unedau gwag ar gael yn Gapel Salem
Byrddau Dehongli/Gwybodaeth	15	Sefydlu cyfleusterau yn gyntaf
Delio gyda phlanhigion ymlledol yn Ddadrith	1	Tir Preifat – Gellir son wrth y perchennog
Pryniant Gorfodol o Dorothea	17*	Ddim digon o arian cyhoeddus ar gael

**Gwybodaeth manwl ar gyfer testunau BLAENORIAETH UCHEL**

<b><u>TESTUN</u></b>	<b><u>RHIF</u></b>	<b><u>LLEOLIAD</u></b>	<b><u>TYMOR</u></b>	<b><u>SYLWADAU</u></b>	<b><u>CYSYLLTIADAU</u></b>
<b><u>Amddifyn y dreftadaeth ddiwydiannol 105</u></b> Amddiffyn ein Archaeoleg Diwydiannol Achub ein Treftadaeth Adnewyddu'r Injan Trawst Mabwysiadu Cofrestr Tirlun Hanesyddol Addasu/Ail ddefnyddio Adeiladau Hanesyddol Amddiffyn Treftadaeth Diwydianol Amddiffyn Treftadaeth Diwydianol Amddiffyn Treftadaeth Diwydianol	30  25 23 12  4  6 3 2	Dorothea  Dorothea Dorothea Dorothea  Dorothea  Drws y Coed Pen yr Orsedd Nantlle	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Defnyddio fel adnodd addysg, cysylltu efo Addysg Treftadaeth Lleol</li> <li>▪ Cyswllt hefo Twristiaeth Werdd/Diwylliannol</li> <li>▪ Chwilio am arian i adnewyddu'r Injan Trawst</li> <li>▪ Cynnal cyfarfod cyhoeddus gyda perchnogion Dorothea</li> </ul>	<u>Swyddog Treftadaeth</u> – 01286 882 837 <u>Dr Mike Yates</u> – Cadw  <u>David Langley</u> – Ymddiriedolaeth Archaeoleg Gwynedd  <u>Emiy Latrobe Bateman,</u> <u>Ashley Batten</u> – Rheolaeth Datblygu, Bangor  <u>Richard Kelly</u> – Cyngor Cefn Gwlad Cymru
<b><u>Baw Ci 75</u></b>	14 8 25 1 1 1 2 1 2 5 2 2 2 1 6 1 1	Cae Chwarae Gloddfa Glai Trim Track Pont Baladeulyn Talysarn B4418 Talysarn – Bro Silyn Ffordd Coedmadog Cae Chwarae Nantlle Maes Pebyll Parc Sglefrio Bryn Derwen Lôn Hyfrydle Bryn Celyn Bro Silyn Cylchfan Talysarn Canolfan Cilgwyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Mwy o finiau Poop Scoop</li> <li>▪ Angen arwyddion Dim Baeddu.</li> <li>▪ Cyswllt i “Dim Cwn” a “Cerdded Cwn”.</li> <li>▪ Gweithredu Dirwyon mewn ardaloedd “Dim Baeddu”.</li> <li>▪ Cynhyrchu Pamffledi i berchnogion cwn ynglyn a'r peryglon a sut i weithredu.</li> <li>▪ Cadw cwn ar dennyn, heblaw am yn yr ardaloedd cerdded cwn.</li> </ul>	<u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Tim Hughes</u> – 01286 679 225 Cyfadran Amgylchedd, Cyngor Gwynedd

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Ynni Adnewyddadwy 51</b>  Paneli Solar  Generadur Gwynt	1 4 2 1 3 4 1 1 6 1 2 4 14* 1* 1* 1 2 2	Gloddfa Glai Canolfan Petris Ffarm Coedmadog Pen y Fron Talysarn Hen Lôn Tu ôl i Glan Rhonwy Baracs Tai Kinmel Canolfan Petris Cilgwyn Bryn Tu ôl i Church Room Gyferbyn a Plas Baladeulyn Pen y Bont Hen Lon Dorothea	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cysylltu a'r Cynulliad am arian ar gyfer gosod.</li> <li>▪ Ymchwilo am arian ar gyfer prosiectau cymunedol</li> <li>▪ WYFSD – Welsh Youth Forum on Sustainable Development (<a href="http://www.wyfsd.org">www.wyfsd.org</a>). Gellir cynnig hyfforddiant ar newid hinsawdd a hoel traed carbon. Maent yn rhedeg prosiect addysgol efo Gwerin y Coed a gellir aelodau fynd o amgylch ysgolion i wneud cyflwyniadau i blant a phobl ifanc.</li> </ul>	Centre for Alternative Technology  <a href="mailto:post@gwyneddgynalady.org.uk">post@gwyneddgynalady.org.uk</a> Gwynedd Gynladwy  <u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>CAFÉ</u> Cyngor Cymunedol Ynni
<b>Tai Fforddiadwy 49</b>  Tai newydd i bobl ifanc Tai cychwynnol fforddiadwy Tai cychwynnol fforddiadwy Fflatiau i unigolion Fflatiau i unigolion Dim Tai, Tai Eryri	18 6 4 2 1 4 1 1 2 3 2 2* 3**	Tip Gloddfa Glai Iard Glo Capel Hyfrydle Ty Mawr, Nantlle Tai Pen yr Orsedd (Tu ôl) Talysarn (Ffordd o Nantlle) Dol Bebin Nantlle Nantlle Talysarn Bro Silyn Iard Glo Tip Gloddfa Glai	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cysylltu efo Tai Eco (a Hyfforddiant)</li> </ul>	<u>Aled Evans</u> – 01286 679 498 Swyddog Tai Fforddiadwy, Cyngor Gwynedd  <u>O. P. Huws</u> – 01286 881 176 Uned Cefn Gwlad



<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Tai Amrywiol</b> <b>48</b> Tai Hunan Adeiladol (Heb Gyfyngiadau)  Dim Tai Adran 106 Tai Newydd Tai canolradd i gadw bobl ifanc Dim Tai Tai o Ansawdd	14 11 1 2 2 2 2* 3 2 1 6** 2*	Gorllewin o Tŷ Mawr, Nantlle Tip Gloddfa Glai Bro Silyn (Gyferbyn) Iard Glo Baracs Capel Hyfrydle (Tu ôl) Gloddfa Glai Nantlle Gloddfa Glai Iard Glo Iard Glo Tip gyferbyn a Canolfan	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>Angen cyfarfodydd cyhoeddus gyda awdurdodau cynllunio</li> </ul>	<u>O. P. Huws</u> – 01286 881 176 Uned Cefn Gwlad  <u>Aled Davies</u> – 01286 672 255 Pennaeth Gwasanaeth Cynllunio, Cyngor Gwynedd  <u>Hywel Thomas</u> – 01286 673 113 Pennaeth Cynllunio Ardal Arfon
<b>Plannu Coed</b> <b>48</b>          Cadw'r Coed yma       Tynnu'r Goeden i lawr Lôn Goed	22 1 2 2 1 2 1 1 1 1 6 3 2 2 1* 1	Trim Track Cae Chwarae B4418 i mewn i Nantlle Bro Silyn Dorothea Parc Sglefrio Chwarel Coedmadog Cylchfan Talysarn Tip Gloddfa Glai Dorothea Y Mwd Tŷ Mawr Nantlle Nantlle Cae Pêl Droed B4418 i mewn i Nantlle	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sefydlu prosiect gyda phobl ifanc (tyfu o hadau yn gyntaf)</li> </ul>	<u>Alun W. Jones</u> – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd  <u>Ymddiriedolaeth</u> <u>Coedwigoedd</u>  <u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Simon Hunt</u> - Coed Cymru

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Glanhau y Fro 44</b>	1 1 8 1 3 1 3 2 1 3 5 2 7 3 1 2	Llyn Gloddfa Glai Bryn Ffynnon Dorothea Glan Rhonwy Tu ôl i Eifion Terrace Bryn Derwen Cae Chwarae Nantlle Vale Hotel Hen Lôn Cae Pêl Droed Talysarn a Nantlle Nantlle Trim Track Canolfan Cylchfan Talysarn Parc Sglefrio	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Talysarn yn “Ysgol Eco” felly efallai fyddai hyn yn gyswllt.</li> <li>▪ Cyswllt i “Ysbwriel”.</li> </ul>	<u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Owen H. Jones</u> – 01286 682 820 Swyddog Datblygu Cymunedol, Cyngor Gwynedd  <u>Cymuned Eryri</u>  <u>Steffan Jones</u> – Cyngor Cymunedol Llanllyfni
<b>Glanhau Twll Ballast 41</b>	41	Twll Ballast	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Y consensws yw cyn belled a bod gan y gymuned fynediad i’r safle, mi geith y statws quo ei dderbyn, ond bod trin Twll Ballast yn flaenoriaeth ar gyfer unrhyw ddatblygiad.</li> </ul>	<u>Dewi Rowlands</u> – 01286 672 555 Pennaeth y Gyfadran Amgylchedd, Cyngor Gwynedd  <u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Llwybr Llyn Nantlle 38</b> Gwella'r Llwybr Cofrestru'r Llwybr Creu Llwybr Newydd Rhoi Arwyddion ar y Llwybr Pont yn ol Llwybrau Natur Llwybr i'r Llyn Tai Fictoria – Trigonos Llwybr i'r Anabl Mynediad i'r Anabl	13 3 2 8 7 1 1 2 1	Llwybr Llyn Nantlle	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Disgwyl am ymholiad cyhoeddus</li> </ul>	<u>Graham Evans</u> – 01286 672 258 Peiriannydd Cynorthwyol.
<b><u>Llwybrau (amrywiol)</u></b> <b>36</b>	19 1 1 10 3 2	Dorothea Afon Llyfni Capel Cilgwyn Y Mwd Tip Gloddfa Glai Gyferbyn a Bro Silyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Wedi ymgeisio i gael cofrestru dwy lwybr yn Dorothea yn barod</li> </ul>	<u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Graham. O. Evans</u> – 01286 679 232 Swyddog Hawliau Tramwy, Cyngor Gwynedd  <u>Dewi. W. Owen</u> – 01286 679 005 Archwilydd, Cyngor Gwynedd
<b>Llochesau Bus</b> <b>35</b>	18 3 2 13	Gloddfa Glai Bungalows Canolfan Bro Silyn Cyffordd T Talysarn	Canol		

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Tai Eco 29</b>	20* 3* 1* 3 1 1	Tip Gloddfa Glai Canolfan Llyn Gloddfa Glai Iard Glo Tir i'r Gorllewin o Bro Silyn Cae tu ôl i Tai Penyrsedd	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt gyda cyrsiau hyfforddi Adeiladu Eco</li> <li>▪ Cyswllt gyda Tai Fforddiadwy.</li> </ul>	<u>O. P. Huws</u> – 01286 881 176 Uned Cefn Gwlad  <u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388
<b>Ysbwriel 28</b>	1 1 1 2 1 1 3 1 1 2 1 4 1 1 1 2 1 2 1	Glan Llyfnwy Cae Pêl Droed Lôn Cavour Bryncelyn Tai Nantlle Talysarn a Nantlle Plas Coedmadog Ysgol Talysarn Dorothea Nantlle Eifion Terrace (Casgliad Hwyr) Trim Track Canolfan Cylchfan Talysarn Parc Sglefrio Cae Chwarae Nantlle Tai Baladeulyn Glan Rhonwy Gloddfa Glai Bungalows	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cadw llwybrau a strydoedd yn ddi-sbwriel drwy gymorth plant yr ysgol ac atgoffa ac annog pobl gyda cwn i fod yn gyfrifol am gadw'r strydoedd a'r caeau yn lan.</li> <li>▪ Trefnu ffyrdd integriedig – siarad gyda ysgolion, diwrnodau codi ysbwriel a.y.y.b.</li> </ul>	<u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Wynne Williams</u> – 01286 674 081 Cadw Cymru'n Daclus

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Ailgylchu Plastigs 27</b>	26 1	Canolfan Baracs	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cadarnhau efo'r Cyngor (pa plastigs gellir ailgylchu?)</li> <li>▪ Bin Mawr i'r Ganolfan</li> <li>▪ Gwahodd rhywun i gael sgwrs gyda'r Gymuned am Ailgylchu</li> </ul>	<p><u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388</p> <p><u>S. Jones</u> – 01286 673 113 Safle Ailgylchu, Cibyn</p> <p><a href="mailto:post@gwyneddgynladwy.org.uk">post@gwyneddgynladwy.org.uk</a> Gwynedd Gynladwy</p> <p><u>Antur Waunfawr</u> – 01286 674 155</p> <p><u>Grŵp Ailgylchu Cymunedol</u> – 01482 585 396</p>
<b>Problem – Dumpio anghyfreithlon 26</b>		Dorothea	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Annog pobl i adrodd am unrhyw dumpio anghyfreithlon a mynn ei fod yn cael ei symud cyn gynted a phosib</li> </ul>	<p><u>Cymuned Eryri</u></p> <p><u>Wynne Williams</u>– 01286 674 081 Cadw Cymru'n Daclus</p>
<b>Parc Gwledig 25</b>	17 1 1 1 1 1 2 1	Dorothea Dol Bebin Maes Pebyll Plas Coedmadog Cae Chwarae Llyn Chwarel Gwernor Llyn Gloddfa Glai Plas Du Tu ôl	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Byddai hyn yn cydfynd efo datblygu canolfan ddeifio. Gwneud y ddau yr un pryd</li> </ul>	<p><u>R. G. Jones</u> – 01286 679 455 Swyddog Beicio a Thrafnidiaeth Gwyrdd, Cyngor Gwynedd.</p> <p><u>E. J. Griffiths</u> – 01286 881 878 Grŵp Twristiaeth Dyffryn Nantlle</p> <p><u>V. Abblet</u> – 01766 770 274 Parc Cenedlaethol Eryri</p>

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Compostio Cymunedol 23</b>	6 10 1 2 2 1 1	Canolfan Maes Pebyll Cae Tu ôl i Tai Penyrsedd Trim Track Llyn Gloddfa Glai Baracs Ffordd yr Orsaf	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i “Rhandiroedd”</li> </ul>	<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech  <a href="mailto:post@gwyneddgynladwy.org.uk">post@gwyneddgynladwy.org.uk</a> Gwynedd Gynladwy  <u>Steffan Jones</u> – 01286 679 871 Cyngor Gwynedd
<b>Rhandiroedd 22</b>	1 1 14 1 2 3	Dorothea Llyn Gloddfa Glai Maes Pebyll Ffordd yr Orsaf Lôn Eglwys Tai Pen yr Orsedd (Tu ôl)	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ail ymweld a Prosiect Ymchwil Tiroedd Llysiâu Lleu am dir/gerddi ar gyfer tyfu</li> <li>▪ Cyswllt gyda Compostio Cymunedol, Maes Pebyll fel safle posib</li> <li>▪ Gwynedd Gynladwy wedi cael cronfa newydd</li> </ul>	<u>Ben Gregory</u> – 01286 881 588 Llysiâu Lleu  <a href="mailto:post@gwyneddgynladwy.org.uk">post@gwyneddgynladwy.org.uk</a> Gwynedd Gynladwy
<b>Plannu Blodau Gwylt 19</b>	1 2 3 1 1 3 1 2 1 1 1 2	Tai Kinmel (Tu ôl) Dorothea Llyn Gloddfa Glai Hen Lôn Trim Track Cae Rolio Llyn Gwernor Gloddfa'r Coed Cae Chwarae Trigonos Maes Pebyll Llyn Nantlle	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Angen gwybodaeth gan arbenigwyr</li> <li>▪ Angen bod yn organic oherwydd bywyd gwylt</li> </ul>	<u>Alun W. Jones</u> – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd  <u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Sarah Collick</u> – 01248 679 966 British Trust for Conservation Volunteers

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Boiler Biomass 19</b>	7 1 1 3 7	Baracs Tu ôl i Tai Penyrsedd Trigonos Bro Silyn Nantlle	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cysylltu a S.G.G. am esiamplau o ymarfer da – efallai ymweld a cynllun sydd ar waith yn barod.</li> <li>▪ Datblygu prosiect cymunedol, efallai i Nantlle (dim nwy).</li> <li>▪ Cyswllt i Cyfuno Pwer a Gwres.</li> <li>▪ Opsiynau amrywiol i ffermwyr lleol</li> <li>▪ Ymchwilio i mewn i gronfeydd</li> </ul>	<a href="mailto:post@gwyneddgynladwy.org.uk">post@gwyneddgynladwy.org.uk</a> Gwynedd Gynladwy  <u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388
<b>Gardd Cymunedol 19</b>	2 2 2 2 2 3 2 1 1 2	Dol Bebin Cae Chwarae Cae Rolio Gloddfa Glai Eifion Terrace Parc Sglefrio Maes Pebyll Gorllewin o Bro Silyn Gyferbyn a Bro Silyn Canolfan	Byr		<u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Owen H. Jones</u> – 01286 682 820 Swyddog Datblygu Cymunedol, Cyngor Gwynedd  <u>Gerddi Coed Bangor</u>
<b>Llwybrau Marchogaeth 18</b>	15 2 1	Dorothea Llwybrau 1 a 11 Pen y Fron	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Archwilio i mewn i Llwybrau Marchnogaeth drwy Dorothea.</li> <li>▪ Cyswllt efo Caernarfon – Beddgelert a Cwm Pennant Beicio/Marchnogaeth/Llwybr Droed</li> <li>▪ Gwneud Llwybr Marchnogaeth sydd yn bodoli yn barod (1 a 11) yn addas i Geffylau, cael gwared o'r giatiau sydd yna ar hyn o bryd.</li> </ul>	<u>G. O. Evans</u> – 01286 679 232 Footpaths Rights Officer, Gwynedd Council  <u>D. W. Owen</u> – 01286 679 005 Footpaths Enforcement Officer, Gwynedd Council

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Ardaloedd Cerdded</b> <b>Cwn/Di Gŵn 16</b> Cerdded Cŵn  Cadw Cŵn ar denyn Ardal Di Gŵn	1 1 1 1 1 1 1 2 2 5	Ty Mawr, Dwyrain Cae Rolio Ffridd Dorothea Bro Silyn (Cae Gyferbyn) Trim Track Hen Lon Gloddfa Glai Trim Track Canolfan	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i baw ci/poop scoops</li> <li>▪ Trefnu cyfarfod i berchnogion cwn i benderfynnu ar ardaloedd addas</li> </ul>	
<b>Defnyddio methane o'r tip</b> <b>14</b>	14	Cilgwyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cysylltu gyda'r cwmni i ddarganfod os ydion ymarferol i ddefnyddio Methane yn Cilgwyn a sicrhau bod y safle nesaf yn cael ei sefydlu fel ei fod yn addas i wneud</li> </ul>	<u>Cwmni Gwastraff Môn ac Arfon</u> - 01286 677 080
<b>Plannu ar gyfer bywyd gwyllt</b> <b>14</b> Gwylio Adar  Ardal nythu diogel i adar/anifeiliaid	5 1 2 2 1 1 2	Llyn Nantlle Llyn Gloddfa Glai Llyn Gloddfa Glai Y Mwd Gyferbyn a Ffarm Gwernor Nantlle Llyn Nantlle	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Posibilrwydd o gychwyn prosiect gyda pobl ifanc</li> <li>▪ Angen bod yn organic oherwydd bywyd gwyllt</li> </ul>	<u>Uned Cefn Gwlad</u> – Gwasanaeth Cynllunio, Cyngor Gwynedd  <u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <u>Anna Williams</u> - 01766 770 274 Parc Cenedlaethol Eryri  <u>Sarah Collick</u> – 01248 679 966 British Trust for Conservation Volunteers



<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Plannu blodau/tybiau/llwynni</b> <b>12</b>	1 1 1* 1 1 1 1 2 1 2	Maes Pebyll Tai Penyrsedd Cae Lôn Eglwys Glan Rhonwy Gloddfa Glai Bungalows Capel Salem Garij Garry Parc Sglefrio Tu ôl i Eifion Terrace Cylchfan Talysarn	Byr		<u>Grŵp Blodeuwedd</u>
<b>Atyniad o safon</b> <b>10</b>	10	Dorothea	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cynrychiolaeth i sicrhau bod unrhyw ddatblygiadau ar y gweill yn Dorothea yn rhai o safon uchel, dim yn rhai rhad fel rhai blaenorol.</li> </ul>	
<b>Gwella'r Trim Track</b> <b>10</b> Gwella'r Llwybr Rhoi Tarmac ar y llwybr	9 1		Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt gyda mynediad i'r anabl/cadeiriau wthio</li> </ul>	<u>Alun W. Jones</u> – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd
<b>Ailgylchu</b> <b>8</b>	1 1 2 1 3	Gloddfa Glai Glan Rhonwy Ysgol Talysarn Llys Alaw Canolfan	Byr		<u>Grŵp Amgylchedd</u> – 01286 882 388  <a href="mailto:post@gwyneddgynladwy.org.uk">post@gwyneddgynladwy.org.uk</a> Gwynedd Gynladwy  <u>Antur Waunfawr</u> – 01286 674 155  <u>Grŵp Ailgylchu Cymunedol</u> – 01482 585 396
<b>Tynnu hen ffens a gwifrau</b> <b>1</b>	1	Trim Track	Byr		<u>Alun W. Jones</u> – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd

## **BUSNES, GWAITH A GWEITHGAREDDAU ECONOMEG**

Ni chafodd unrhyw flaenoriaethau tymor byr eu hadnabod o dan y penawd yma. Cafodd 13 o bynciau eu blaenoriaethu – 5 tymor canol a 8 tymor hir.

Mae rhai o'r materion a godwyd yn cysylltu a materion o dan Addysg, Amgylchedd a Cymuned Actif.

Mae nifer o'r materion yn atgyfnerthu darganfyddiadau astudiaeth Prosiect Bwyd Dyffryn Nantlle.

### **Strategaethau**

Cynllun Datblyiad Economaidd Gwynedd	Sioned Williams	01286 679 547 <a href="http://www.pegwynedd.org.uk">www.pegwynedd.org.uk</a>
Strategaeth Twristiaith Gwynedd	Sian P. Jones	01286 679 963
Menter Allwedd Gwyrdd Eryri	Huw Percy	01286 679 615

### **Mentrau Eraill**

Canolfan Mentrau a Datblygu Cymunedol Trawsfynydd – Karen Hughes – 01766 540 400  
(Darpariaeth Technoleg Gwybodaeth, canolfan gymuned, atyniad twristiaid/llety).

Warws Werdd – Menna Jones – 01286 650 721  
(Menter Cymunedol, hyfforddiant ar gyfer pobl difreintiedig, trwsio a gwerthu nwyddau ailgylchu).

Llyisiau Lleu Prosiect Bwyta'n Iach – Ben Gregory – 01286 881 588

Antur Nantlle – O.P.Huws

CIST Gwynedd – Heather Williams 01286 679153

## **BLAENORIAETH UCHEL**

<b>Cyfnod Canolig</b>	<b>Cyfnod Hir</b>
Olwynion I'r Gwaith	Dim Adeiladau Diwydiannol
Trafnidiaeth Talysarn I Nantlle	Gwyliau Dwy ieithog Amgylcheddol
Defnyddio'r Mabinogion ar gyfer Marchnata	Amgueddfa Fechan
Celf yn y Tirlun	Busnes Crefftau Coedlan
Rhyngwrwd/Caffi Cymunedol	Marchnad Ffermwyr
Prynu a Gwerthu Bwyd Lleol	Canolfan Treftadaeth
	Ysgol Ddeifio/Canolfan
	Canolfan Gweithgareddau Awyr Agored

## **BLAENORIAETH CANOLIG**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Gwybodaeth am swyddi lleol	13	
Prydau Parod yn defnyddio Cynnyrch Lleol	11	Cyswllt i Caffi Cymunedol a Tyfu a Gwerthu Cynnyrch lleol.
Canws a Cwrwgwls	20	Trafod gyda pherchnogion tir o amgylch y llyn, ymchwilio i mewn i hawliau ar yr afon.
Canolfan Gweithgareddau Awyr Agored	15*	Cyswllt i dŷ bwnc, Twristiaeth Werdd
Cynllun "LETS"	10	
Gwesty Cymunedol	30*	Cyswllt I Dwristiaeth Werdd
Gwneud y Mynediad I Dalysarn yn fwy deniadol	1	
Siambwr Datgywasgiad	18	

## **BLAENORIAETH ISEL**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Siop Sglodion	22	Efallai Siop Sglodion Symudol?
Canolfan Gelf	12	Wedi methu yn y Gorffennol, dim lleoliad addas.
Siop Leol	16	Un siop yn barod, cyswllt i brynu dros y we neu mewn bwlc
Cinio Paciedig i Gerddwyr/Deifwyr	12	Aros nes mae Caffi wedi ei sefydlu



**Gwybodaeth manwl ar gyfer testunau BLAENORIAETH UCHEL**

<b><u>TESTUN</u></b>	<b><u>RHIF</u></b>	<b><u>LLEOLIAD</u></b>	<b><u>TYMOR</u></b>	<b><u>SYLWADAU</u></b>	<b><u>CYSYLLTIADAU</u></b>
<b>Caffi Rhyngrwyd/Cymunedol 54</b>	38 7 8 1	Canolfan Talysarn Baracs Ysgol Baladeulyn	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Defnyddio offer cyfrifiadurol y Canolfannau yn Nhalysarn a Nantlle</li> <li>▪ Cyswllt i Brydau Parod o Gynnyrch Lleol</li> </ul>	<u>CYMAD</u> – 01286 674 111 Asiantaeth Datblygu Economaidd
<b>Ysgol/Canolfan Ddeifio 79</b> Ysgol Ddeifio Canolfan Ddeifio Atal y Deifio Aer Cywasgiedig i Ddeifwyr Ysgol Ddeifio neu Arwyddion Dim Deifio Ysgol Ddeifio Dim Mynediad i Ddeifwyr	23* 13 23** 12 1 2 5	Dorothea Dorothea Dorothea Dorothea Dorothea Gloddfa Glai Tai Nantlle	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Trefnu cyfarfod cyhoeddus gyda perchnogion Dorothea er mwyn cael gwybodaeth am gynlluniau a mynegi barn cyn i geisiadau cynllunio gael eu wneud.</li> </ul>	
<b>Dim adeiladau diwydiannol 34</b>	19 15	Dorothea Cornwall/Gloddfa Coed	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ffurfio cynrychiolaeth i berchnogion newydd yn Dorothea.</li> <li>▪ Ymgynhoraeth Cymunedol ar adeiladau arfaethedig</li> </ul>	<u>Peter Wight</u> - 01286 679 428 Rheolwr Cefn Gwlad a Mynediad, Cyngor Gwynedd
<b>Amgueddfa Bychan 31</b>          Intergreiddio Hanes Diwydiannol y Dyffryn Mwy o wybodaeth am Hanes Lleol	9 8 1 3 3 1 1 1 2 1	Dorothea Capel Mawr Band Room Canolfan Baracs Trigonos Capel Hyfrydle Bro Silyn Pen yr Orsedd	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant Treftadaeth Lleol</li> <li>▪ Cyswllt i Canolfan/Safle Treftadaeth</li> </ul>	<u>Dr Dafydd Roberts</u> - Amgueddfa Llanberis  <u>Dr D. Rh. Gwyn</u> - 01286 881 857 Tirwedd  <u>CYMAD</u> – 01286 674 111 Asiantaeth Datblygu Economaidd

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Defnyddio'r Mabinogion ar gyfer Marchnata 33</b>	14 4 3 6 2 2 1 1	Dorothea Nantlle Canolfan Baracs Trigonos Talysarn Bro Silyn Dol Bebin	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt a “Celf yn y Tirlun”</li> </ul>	<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech  <u>Antur Nantlle</u> – 01286 882 688 Grŵp Astudiaethau Twristiaeth
<b>Canolfan treftadaeth 28</b>	23 1 2 2	Dorothea Pen yr Orsedd Capel Mawr Gloddfa Glai	Hir		<u>Anne Roberts</u> – 01766 515 798 Coleg Harlech  <u>Einir Roberts</u> – 01766 513 415 Datblygu Cymunedol Cymru
<b>Olwynion i'r gwaith 23</b>	13 7 2 1	Canolfan Talysarn Baracs Nantlle	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ymgynghori gyda Sir Fflint “Danger Point” Cymunedau'n Gyntaf hefo profiad o hyn yn barod ( Posib Dysgu Ganddynt)</li> </ul>	<u>Ifan Llewelyn Jones</u> - 01286 679 602 Swyddog Cymunedau'n Gyntaf, Cyngor Gwynedd
<b>Tŷ bwnc/hostel gweithgareddau awyr agored 18</b>	2 2 2 3 1 7 1	Dorothea Talysarn Capel Hyfrydle Nantlle Vale Hotel Capel Mawr Gloddfa Glai Llys Llewelyn	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant/Adeiladu Tai Eco.</li> <li>▪ Prynu Capel Mawr</li> </ul>	<u>Steven Jones</u> - 01286 679 217 Uwch Swyddog Gwasanaethau Twristiaeth, Cyngor Gwynedd  <u>Sioned Williams</u> - 01286 679 457 Pennaeth Gwasanaeth Economi ac Adfywio, Cyngor Gwynedd  <u>Antur Nantlle</u> – 01286 882 688 Grŵp Astudiaethau Twristiaeth

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Marchnad Ffermwyr 14</b>	6 2 1 2 1 1 1	Canolfan Baracs Talysarn Bryn y Wern Gloddfa Glai Gwernor Trigonos	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cysylltu gyda Ffermwyr/Perchogion Tir Lleol ynglyn a'r posibilrwydd o dyfu rhai cnydau bwyd.</li> <li>▪ Cyswllt i Prynu/Gwerthu Cynnyrch Lleol</li> </ul>	<a href="mailto:post@gwyneddgynladwy.org.uk">post@gwyneddgynladwy.org.uk</a> Gwynedd Gynladwy  <u>Trigonos –</u> 01286 882 388  <u>Ben Gregory –</u> 01286 881 588 Llyisiau Lleu
<b>Cludiant Talysarn i Nantlle 14</b>	10 3 1	Talysarn Canolfan Baracs	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt gyda Bws Mini (Cymunedau Actif)</li> </ul>	<u>Ifan Llewelyn Jones-</u> 01286 679 602 Swyddog Cymunedau'n Gyntaf, Cyngor Gwynedd
<b>Prynu a gwerthu cynnyrch lleol 12</b>	4 5 1 1 1	Trigonos Canolfan Nantlle Talysarn Gloddfa Glai	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i hyfforddiant/dosbarthiadau garddio organic.</li> <li>▪ Ailymweld a Ymchwil Tiroedd Llyisiau Lleu a'r Defnydd Posib o Erddi.</li> <li>▪ Cyswllt i Farchnad Ffermwyr.</li> <li>▪ Cysylltu a ffermwyr lleol ynglyn a'r amrywiaeth o dyfu rhai cnydau bwyd.</li> </ul>	<u>Trigonos –</u> 01286 882 388  <u>Ben Gregory –</u> 01286 881 588 Llyisiau Lleu

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Busnes crefft coedlan</b> <b>13</b>	2 4 2 4 1	Canolfan Baracs Dorothea Cae Rolio Talysarn	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant Crefft Coedlan/Gwledig (Addysg a Hyfforddiant)</li> </ul>	
<b><u>Gwyliau amgylcheddol (yn ddwyieuthog)</u></b> <b>10</b>	5 3 1 1	Baracs Talysarn Nantlle Trigonos	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Ardaloedd/Plannu Bywyd Gwyllt.</li> <li>▪ Cyswllt i Busnes Crefft Coedlan.</li> <li>▪ Cyswllt i Boiler Biomass/CGP.</li> <li>▪ Cyswllt i Hyfforddiant/Adeiladu Tai Eco.</li> <li>▪ Cyswllt i Twristiaeth Werdd.</li> <li>▪ Cyswllt i Ty Bwnc/Hostel Gweithgareddau Awyr Agored.</li> </ul>	<u>Antur Nantlle –</u> 01286 882 688 Grŵp Astudiaethau Twristiaeth  <u>Grŵp Amgylchedd-</u> 01286 882 388
<b>Celf yn y Tirlun</b> <b>1</b>			Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i “Amgylchedd”.</li> <li>▪ Ceisio defnyddio artistiaid lleol.</li> <li>▪ Cyswllt i “Mabinogion”.</li> <li>▪ Cystadleuath i blant feddwl am syniadau.</li> <li>▪ Holi am arian gan weithredwyr tirlenwi.</li> </ul>	<u>Owen H. Jones –</u> 01286 682 820 Swyddog Datblygu Cymunedol, Cyngor Gwynedd  <u>Grŵp Amgylchedd-</u> 01286 882 388  <u>Cwmni Gwastraff</u>



## **CYMUNED ACTIF**

Cafodd y thema yma y dewis mwya eang o gardiau oherwydd y nifer mawr o syniadau a gafodd eu cynnig gan y bobl ifanc. Cafodd 24 mater ei adnabod fel materion blaenoriaeth uchel – 16 Tymor Byr, 8 Tymor Canol a ni chafodd unrhyw mater ei adnabod fel mater Tymor Hir.

Cafodd amryw o weithgareddau o dan dô a allanol eu hadnabod, ac roedd pryderon oedolion yn tueddu i ganolbwyntio ar yr angen am well cyfathrebu a gwell cynhwysiad.

Does ddim cyfrifoldebau statudol ar y thema yma, ond mae'r Rhaglen Cymunedau'n Gyntaf yn cynnig cymorth gan y Cynulliad a'r Awdurdod Lleol.

### **Strategaethau**

Rhaglen Partneriaeth Cymunedau'n Gyntaf	Ifan Llywelyn Jones	01286 679 620
Cymunedau'n Gyntaf LLCC	Carys Thomas	
Strategaeth Hamdden Gwynedd	Marianne Jackson	01286 679 294

### **Mentrau Eraill**

Rhwydwaith Hwyluswyr Gwynedd – Mantell Gwynedd – 01286 672 626 (annog cymunedau i gymryd rhan).

TWF (Bwrdd yr Iaith Gymraeg) – Elizabeth Woodcock – [eliz@fish.co.uk](mailto:eliz@fish.co.uk) - 01286 870 121 (annog dwyieithrwydd).

Cynllun Trafnisiaeth Cymunedol Tywyn – Susan Bester – 01654 710 007

Gwallgofiad – Rhys Roberts – 01248 371 997 (gweithdai a hyfforddiant mewn cerddoriaeth roc a pop).

Canolfan Gwifoddoli Gwynedd – Mantell Gwynedd – 01286 672 626 (cyngor, cymorth a hyfforddiant ar gyfer grwpiau a gwirfoddolwyr).

TRUST	CYFEIRIAD/ADDRESS	FFON/ TELEPHONE	E-POST/E-MAIL	GWEFAN/WEB
<b>CYMNUNEDOL/ COMMUNITY</b>				
Esmee Fairbairn	11 Park Place LONDON SW1A 1LP	020 7297 4700 020 7297 4701 (Fax)	info@esmeefairbairn.org.uk	www.esmeefairbairn.org.uk
The Owen Family Trust	Mill Dam House Mill Lane Aldridge Walsall WS9 0NB	0121 526 3131		
The Tudor Trust	7 Ladbroke Grove LONDON W11 3BD	020 7727 8522		www.tudortrust.org.uk
The Big Lottery Fund	Ty Ladywell Y Drenewwydd POWYS	01686 611700		www.biglotteryfund.org.uk/wales
Arian I Bawb/Awards for All	Ty Ladywell Y Drenewwydd POWYS	01686 611700		www.arianbawb.org.uk www.awardsforall.org.uk
The Beatrice Laing Trust	33 Bunn's Lane Mill Hill London NW7 2DX	020 8238 8890 020 8238 8897 (Fax)		
Jane Harris (Admin) The Morgan Foundation	P O Box 3517 CHESTER CH1 9ET	01829 782800		www.morganfoundation.co.uk
Comic Relief	5 <sup>th</sup> Floor 89 Albert Embankment LONDON SE1 7TP	020 7820 5555	rad@comicrelief.org.uk	www.comicrelief.com
Richard Hopgood The Trusthouse Charitable Foundation	6 <sup>th</sup> Floor 65 Leadenhall Street London EC3A 2AD	020 7264 4990		www.trusthousecharitablefoundation.org.uk

## **BLAENORIAETH UCHEL**

<b>Cyfnod Byr</b>	<b>Cyfnod Canolig</b>
Gwybodaeth Well/Hysbysfyrddau	Cae Chwarae Antur
Cyngherddau/Gigs	Gwella Acoustics (Canolfan)
Pysgota	Angen Gofal Plant
Discos	Storfa i Grwpiau
Gwell Ymgynghoriaeth Gymunedol	Gweithgareddau Teuluol
Cyfarfodydd gyda'r Cyhoedd ynglŷn â Materion Cynllunio	Rhannu Car (Rhannu Beic)
Rac Beics	Diwrnodau allan wedi eu trefnu
Clan Drama Ieuencid	Trafnidiaeth Gymunedol/Bws Mini
Clybiau Gweithgareddau	
Dringo	
Pêl Droed (Amrywiol)	
Stiwio Recordio/Ymarfer	
Martial Arts	
Cwrt Badminton	
Clwb Ieuencid	
Wal Graffiti	

## **BLAENORIAETH CANOLIG**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Marchogaeth/Merlota	17	Gwelwch “Llwybrau Marchogaeth”
Bywyd Gwyllt/Beicio/Llwybrau Cerdded	18	
Darlithoedd a Sioeau Sleid	7	Datblygu rhaglen fisol.
Ailgychwyn y Carnifal	19	Cysylltu â Chyfeillion Talysarn.
Saethyddiaeth	13	Mynd a phlant ar y bus i gyfleusterau sydd eisoes yn bodoli.
Tîm Cheerleading	10	
Campio	15**	Maes Pebyll ar gyfer ymwelwyr. Holi perchnogion tir lleol am dir i'r plant gael defnyddio.
Rygbi	6	
Tîm Pêl Fased	7	Angen basged arall er mwyn i em gael ei chwarae.
Llwybr Beiciau Mynydd	10	
Tîm Hoci	9	

## **BLAENORIAETH ISEL**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Ballet	1	
Pwll Nofio	13	Ddim yn realistic/Cyfleuster Drud. Efallai trefnu buses i Gaernarfon
Bowlio Awyr Agored	5	
Llogi'r Ganolfan yn rhatach i grwpiau cymunedol	2	Cael sgwrs gyda staff/pwyllgor y Ganolfan
Dim Ysgol	9	Yn affodus mae hyn yn erbyn y gyfraith
Parc Dwr	9	Ddim yn realistig
Clwb Celf a Chrefft	8	Rhai gweithgareddau ar gael yn barod
Go Cartio	9****	Drud. Pobl yn y Gymuned yn ei erbyn. Efallai trefnu bws i gyfleusterau eraill
Bowlio Deg	9	Drud. Efallai trefnu bws i gyfleusterau eraill
Hwyllo ar Lyn Nantlle	1	Mae Mynediad I'r Llyn ar dir preifat

**Gwybodaeth manwl ar gyfer testunau BLAENORIAETH UCHEL**

<b><u>TESTUN</u></b>	<b><u>RHIF</u></b>	<b><u>LLEOLIAD</u></b>	<b><u>TYMOR</u></b>	<b><u>SYLWADAU</u></b>	<b><u>CYSYLLTIADAU</u></b>
<b>Pysgota 46</b>  Dim pysgota	23* 11* 7 2 1 1** 1*	Gloddfa Glai Llyn Nantlle Dorothea Gwernor Afon Llyfni Gloddfa Glai Dorothea	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ymchwilio i mewn i'r posibilrwydd o ddefnyddio Llyn Gloddfa Glai, adeiladu pontwniau a.y.y.b.</li> </ul>	<u>Y Gymdeithas Pysgota</u>  Alun W. Jones – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd
<b>Clwb Drama 37</b> Ieuenctid Drama a Canu Theatr Ieuenctid  Drama a Canu	19  10 4 1 1 2	Canolfan  Canolfan Canolfan Capel Mawr Nantlle Nantlle	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hysbysebu am bobl talentog</li> </ul>	<u>Canolfan –</u> 01286 881 569  <u>Clwb Ieuenctid –</u> 07900 582 695
<b>Pêl Droed (amrywiol) 29</b> Tîm Genod Tîm Ieuenctid Tîm Cymysg Postiau Gôl  Cae Pêl Droed	5 7 4 4 1 1 1 1 3 1 1	Playing Field Maes Llyfnwy Talysarn Ysgol Talysarn Gloddfa Glai Nantlle Glan Rhonwy Capel Hyfrydle	Byr		

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Angen Gofal Plant 26</b>  Meithrinfa Cymunedol	14 6 3 4	Canolfan Baracs Bro Silyn Canolfan	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Trefnu Hyfforddiant Achrededig fyddai'n arwain at busnes/gwaith</li> </ul>	
<b>Digwyddiadau yn y Parc Sglefrio/Wal graffiti 25</b> Digwyddiadau Bwrdd Sglefrio Llifoleuadau Ymestyn Parc Sglefrio Wal Graffiti Mwy o Rampiau	11 6 4 2 2	Parc Sglefrio	Byr		
<b>Gwella Acwstigs 23</b>		Canolfan	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cael arolygon proffesiynol a gofyn am brisiau i wneud y gwaith</li> </ul>	<u>Sain</u> – 01286 831 111  <u>Barcud</u> – 01286 671 671  <u>Galeri</u> – 01286 685 252
<b>Mini bws/cludiant cymunedol 23</b>	6 6 3 5 2 1	Talysarn – Nantlle Talysarn Canolfan Baracs Nantlle Victoria Terrace	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gwneud ymchwil ar be mae ardaloedd eraill wedi ei wneud a sut (Arian, a.y.y.b.)</li> </ul>	<u>Ifan Llewelyn Jones</u> - 01286 679 602 Swyddog Cymunedau'n Gyntaf, Cyngor Gwynedd

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Cae chwarae antur 23</b>	7 1 1 3 1 2 2 1 2 1 1 1	Canolfan Baracs Maes Llyfnwy Ysgol Talysarn Bro Silyn Nantlle Eifion Terrace (Tu ôl) Cae Pêl Droed Bro Silyn Cae Chwarae Cae Rolio Wrth ymyl y Parc Sglefrio Cae Chwarae y Ganolfan	Canol		<u>Alun W. Jones</u> – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd
<b>Teithiau dydd wedi ei trefnu 18</b>	11 4 2 1	Canolfan Baracs Nantlle Talysarn	Canol		
<b>Dringo 15</b>	7 4 1 1 1 1	Dorothea Petris Cae Chwarae Llyn Nantlle Gyferbyn a Bro Silyn Nantlle	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyfleon i ddechreuwr yn bodoli yn barod</li> </ul>	<u>Mandy Davies</u> – 01286 882 820 Dringo'r Wal  <u>Sylfaen</u> – 01286 677 117  <u>Alun W. Jones</u> – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Gwybodaeth gwell/hysbysfyrddau 14</b> Trwsio Hysbysfwrdd Hysbysfwrdd Canolfan wybodaeth Gwell Hysbysebu am Ddigwyddiadau. Rhestr Digwyddiadau Misol Gwybodaeth Dwyieithog i bawb Gadael i'r Cyhoedd wybod beth sy'n mynd ymlaen. Dosbarthu Pamffledi	4 2 2 1 2 1 1 2 3	Talysarn Bro Silyn Gloddfa Glai Bungalows Canolfan      Hen Lon	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Sicrhau bod bob preswylwr yn y ward Cymunedau'n Gyntaf yn cael gwybodaeth, gan gynnwys y cartrefi sydd allan o'r ffordd (postio os yn angenrheidiol).</li> <li>▪ Dylai Bwletin y Partneriaeth gynnwys digwyddiadau/gweithgareddau i ddod, dim beth sydd wedi digwydd yn unig.</li> <li>▪ Bwrdd hysbysebu tu allan i'r Ganolfan</li> </ul>	<u>Pwyllgor y Ganolfan-</u> 01286 881 569  <u>Dafydd Glyn –</u> 01286 882 688 Cyngor Cymunedol  <u>Partneriaeth Cymunedau'n Gyntaf-</u> 01286 881 103
<b>Rhannu ceir/beics 14</b> Rhannu ceir  Rhannu beics	4 2 1 5 2	Canolfan Talysarn Nantlle Baracs Talysarn-Nantlle	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gellir ei hysbysebu ar wefan Antur Nantlle</li> </ul>	<u>Pwyllgor y Ganolfan-</u> 01286 881 569  <u>Llys Llewelyn –</u> 01286 880 443
<b>Man cadw pethau i grwpiau 13</b>	5 4 3 1	Baracs Canolfan Capel Salem Dol Gwydion	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Grwpiau ddim yn gallu gwneud ceisiadau am arian ar gyfer offer gan nad oes unlle i gadw'r offer.</li> <li>▪ Gellir rentu Uned yn Capel Salem.</li> <li>▪ Adeiladu estyniad/shed/cypyrddau/rentu cynhwysydd fel lle o dan glo.</li> <li>▪ Cael cyfarfod gyda'r grwpiau i ddarganfod beth sydd angen</li> </ul>	<u>Partneriaeth Cymunedau'n Gyntaf-</u> 01286 881 103



<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Clwb ieuenctid</b> <b>12</b> Gweithgareddau Ieuenctid Angen Darpariaeth i'r Ifanc Angen Darpariaeth i'r Ifanc Angen Darpariaeth i'r Ifanc	1 3 1 3 3 1	Canolfan Baracs Gwernor Canolfan Bro Silyn Capel Mawr	Byr		<u>Ian Hughes</u> – 01286 880 886  <u>Clwb Ieuenctid</u> – 07900 582 695
<b>Raciau beics</b> <b>10</b>	8 2	Canolfan Ysgol Talysarn	Byr		<u>R. G. Jones</u> – 01286 679 455 Swyddog Beicio a Thrafnidiaeth Gwyrdd, Cyngor Gwynedd.
<b>Cyfarfodydd cyhoeddus ar</b> <b>faterion cynllunio</b> <b>10</b>	10	Canolfan	Byr		<u>Aled Davies</u> - 01286 672 255 Pennaeth Cynllunio, Cyngor Gwynedd  <u>Hywel Thomas</u> – 01286 673 113 Rheolwr Cynllunio Arfon, Cyngor Gwynedd  <u>Dafydd Glyn</u> – 01286 882 688 Cyngor Cymunedol  <u>O.P.Huws</u> – 01286 881 176 Cynghorydd  <u>Dilwyn Lloyd</u> – 01286 882 149 Cynghorydd

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Martial arts</b> <b>10</b>	8 1 1	Canolfan Baracs Talysarn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Darparu bus i glybiau sydd eisoes wedi eu sefydlu</li> </ul>	
<b>Clybiau gweithgareddau</b> <b>10</b>	4 4 2	Canolfan Baracs Bro Silyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Darganfod be mae pobl eisiau</li> </ul>	<u>Chris Dixon</u> – 01341 440 256 Fforwm Ieuenctid  <u>Mel Williams</u> – 01286 674 236 Rhaglen Arbenigwyr Cleifion
<b>Disgo</b> <b>10</b>	7 2 1	Canolfan Ysgol Talysarn Nantlle	Byr		<u>Pwyllgor y</u> <u>Ganolfan-</u> 01286 881 569  <u>Llys Llewelyn</u> – 01286 880 443  <u>Clwn Ieuenctid</u> – 07900 582 695  <u>Clwb yr Iard</u> – 01286 880 886

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Stiwidio ymarfer/recordio</b> <b>9</b>	8 1	Canolfan Baracs	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>Trefnu teithiau i gyfleusterau arbenigol</li> </ul>	<u>Sain –</u> 01286 831 111  <u>Barcud –</u> 01286 671 671
<b>Cyngherddau/Gigs</b> <b>9</b>	8 1	Canolfan Baracs	Byr		<u>Pwyllgor y</u> <u>Ganolfan-</u> 01286 881 569  <u>Llys Llewelyn –</u> 01286 880 443
<b>Ymgynghoriaeth cymunedol</b> <b>gwell</b> <b>8</b>	4 4	Canolfan Baracs	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sefydlu Cymdeithas Preswylwyr</li> </ul>	<u>Margaret</u> <u>Bracegirdle,</u> <u>Will Pritchard –</u> 01286 880 341  <u>Dafydd Glyn –</u> 01286 882 688 Cyngor Cymunedol
<b>Gweithgareddau teuluol</b> <b>8</b>	5 2 1	Canolfan Cae Chwarae Baracs	Canol		
<b>Cwrt Badminton</b> <b>7</b>	2 2 1 1 1	Canolfan Cae Chwarae Parc Sglefrio Gloddfa Glai Bro Silyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>Offer ar gael yn barod, angen gosod marciau ar lawr er mwyn cael cwrt</li> </ul>	<u>Canolfan –</u> 01286 881 569

## **DIOGELWCH CYMUNEDOL**

Problemau Traffic a Diogelwch Ffyrdd oedd y materion oedd pobl yn pryderu am yn y thema yma gyda dros hanner yr awgrymiadau yn ymwneud a'r materion yma.

Cafodd 15 o faterion eu blaenoriaethu – 7 Cyfnod Byr, 7 Canolog a 1 Tymor Hir.

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru y cyfrifoldeb statudol am materion troseddu a plismona. Mae gan Cyngor Gwynedd y cyfrifoldeb statudol am traffic ffyrdd.

### **Strategaethau**

Strategaeth Trosedd a Anhrefn	Eira Huws	01286 679 915
Cynllun Trafnidiaeth Lleol	Aled Davies	01286 679 372

### **Mentrau Eraill**

Wardeiniaid Cymunedol Caernarfon a Bangor – Eirion L. John – 01286 679 383 (rhoi cymorth I drigolion ddelio gyda trosedd a anhrefn ar stadau tai).

Cynllun Wardeiniaid Ifanc – Haydn Maxwell – [HaydnMaxwell@gwynedd.gov.uk](mailto:HaydnMaxwell@gwynedd.gov.uk) - 01286 679 803 (addysgu am plant mewn amrywiaeth o ffyrdd am effeithiau trosedd a anhrefn ar y gymuned).

Fforwm Camdriniaeth Domestig Gwynedd – Anita Myfanwy – 01286 662 973

### **BLAENORIAETH UCHEL**

<b>Cyfnod Byr</b>	<b>Cyfnod Canolig</b>	<b>Cyfnod Hir</b>
Mwy o Heddlu ar Droed	B4418 Problemau Traffic	Problem Traffic yn Nhalysarn
Ofn mynd allan gyda'r nos	Atal Beiciau Cwad	
Atal pobl rhag torri blychau ffon	Llwybr Beics	
Cerbydau Peryglus/Cymdogion Swllyd	Tarmacio'r Llwybr (B4118)	
Tarmacio'r Llwybr wrth yr Arosfa Bws	Modd diogel o groesi'r ffordd	
Angen ailadeiladu'r wal	Arafu'r traffic/Graeanu yn y Gaeaf	
Ramp i mewn i'r Post		

### **BLAENORIAETH CANOLIG**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Parcio Gwell	11	Ymgynghori a'r Adran Priffyrdd yng Nghyngor Gwynedd.
Arwydd Hen Bobl (Bryn Celyn)	1	

### **BLAENORIAETH ISEL**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Camerâu Diogelwch	7	Wedi cael ei fandaleiddio mewn mannau eraill. Llai o alw os presenoldeb Heddlu yn cynyddu



**Gwybodaeth manwl ar gyfer testunau BLAENORIAETH UCHEL**

<b><u>TESTUN</u></b>	<b><u>RHIF</u></b>	<b><u>LLEOLIAD</u></b>	<b><u>TYMO R</u></b>	<b><u>SYLWADAU</u></b>	<b><u>CYSYLLTIADAU</u></b>
<b>B4418 Problem Traffic (Talysarn – Nantlle)</b> <b>100</b> Problem/Loriau Peryglus  Gyrru/Gyrru'n Beryglus  Safle Damweiniau	6 16 22  3 4 19 1 3 3 11* 2 4 4 2	B4418 Talysarn-Nantlle B4418 Talysarn-Nantlle Cyffordd Glan Llyfnwy/Glan Rhonwy B4418 Rhyd Ddu Troad Ffridd Bro Silyn Lôn Tai Pen yr Orsedd Talysarn Ysgol Nantlle B4418 Glan Llyfnwy Bro Silyn Lôn Tai Nantlle Troad Ffridd	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Problem Traffic, Talysarn.</li> <li>▪ Cyswllt i Traffic Peryglus, Cyffordd T Talysarn.</li> <li>▪ Cyswllt i Croesffordd.</li> <li>▪ Cyswllt i arafu'r Traffic.</li> <li>▪ Angen Cyfarfod Cyhoeddus ynglŷn â materion traffic.</li> </ul>	<u>Alun W. Jones</u> – 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd  <u>Peter Gaillard</u> – Grŵp ymgynghori loriau Pen yr Orsedd
<b>Angen llwybr beicio Dorothea Talysarn - Nantlle</b> <b>51</b>  Lôn beics peryglus	23 9 3 2 1 7 4 2	Ffordd Coedmadog Dorothea Talysarn-Nantlle Ysgol Nantlle Bro Silyn Petris B4418 Hyfrydle Hen Lôn	Medium	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gallai twristiaid ddefnyddio'r llwybr i gysylltu a Lon Eifion i Gaernarfon/Llwybr Beddgelert a Cwm Pennant/Llwybrau Aberdaron.</li> <li>▪ Angen llwybr saff o Benygroes i Nantlle i bobl lleol a plant er mwyn osgoi loriau.</li> <li>▪ Uwchraddio'r llwybr sydd yn Dorothea yn barod i fod yn llwybr beics.</li> </ul>	<u>G. O. Evans</u> – 01286 679 232 Swyddog Hawliau Llwybr, Cyngor Gwynedd  <u>R. G. Jones</u> – 01286 679 455 Swyddog Beicio a Thrafnidiaeth Gwyrdd, Cyngor Gwynedd.

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Arafu'r traffic/graeau yn y gaeaf 43</b> Byth yn cael ei graeanu/angen biniau halen	1	Hen Lôn	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Problem Traffic, Talysarn.</li> <li>▪ Cyswllt i Traffic Peryglus, Cyffordd T. Talysarn.</li> <li>▪ Cyswllt i B4418 Problemau Traffic (Talysarn a Nantlle).</li> <li>▪ Cyswllt i Croesffordd.</li> </ul>	<u>Heather Lynne Jones-</u> 01286 679 891 Uwch Swyddog Diogelwch Ffyrdd, Cyngor Gwynedd  <u>Alun W. Jones –</u> 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd  <u>Cyngor Cymuned</u>
	2	Lôn Pen y Fron			
	1	Ffordd Rhiwlas			
Cyfyngiad 30 Milltir	2	Lôn Pen y Fron			
Cyfyngiad 15 Milltir	2	Lôn Pen y Fron			
Cyfyngiad 40 Milltir	3	Bro Silyn			
Cyfyngiadau Cyflymder is	1	Bryn Celyn			
	3	Tai Pen yr Orsedd			
Arafu'r Traffic	2	Tai Pen yr Orsedd			
	1	Iard Glo			
	1	Cae Chwarae			
	1	Ffordd yr Orsaf			
	3	Stryd Cavour			
	1	Nantlle			
	3	Bro Silyn			
	2	Cyffordd T			
	1	Hen Lôn			
Speed bumps	4	Pen y Fron			
	6	Hen Lôn			
	1	Pen y Fron			
Chicanes (dim bumps)	2	Tai Pen yr Orsedd			



<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Gwahardd beiciau cwad 35</b>	22 1 1 2 4 2 2 1	Dorothea Hen Bost Ffordd Cilgwyn Gloddfa Glai Bro Silyn Trim Track Nantlle Ffridd	Canol		
<b>Problem traffic, Talysarn 26</b> Gyrru/Gyrru'n Beryglus  Gwella'r Lon Cyffordd Peryglus Lon Peryglus Safle Damweiniau Gormod o draffig Yn cael ei ddefnyddio fel rat run	4 8 1 1 4 1 1 1 5	Ysgol Talysarn Hen Lôn Coed Madog Capel Salem Cyffordd Lôn Hyfrydle Eifion Terrace Bryncelyn Hen Bost Hen Lôn	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Traffic Peryglus, Cyffordd T Talysarn</li> <li>▪ Cyswllt i B4418 Problemau Traffic (Talysarn a Nantlle)</li> <li>▪ Cyswllt i Arafu'r Traffic/Graenu yn y Gaeaf</li> <li>▪ Cyswllt i croesfan</li> <li>▪ 15 m.y.a ar y lonydd i gyd yn Nhalysarn</li> <li>▪ Angen Cyfarfod Cyhoeddus ynglyn a materion traffic</li> <li>▪ Gwneud Stryd Cavour yn un ffordd</li> </ul>	<u>Heather Lynne Jones-</u> 01286 679 891 Uwch Swyddog Diogelwch Ffyrdd, Cyngor Gwynedd  <u>Alun W. Jones –</u> 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd  <u>Steffan Jones –</u> 01286 679 871 Cyngor Gwynedd
Rhoi tarmac ar y llwybr yma (B4418 Talysarn – Nantlle) <b>24</b>			Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Dim llwybr saff i bobl gerdded ar rhwng Talysarn a Nantlle.</li> <li>▪ Cyswllt a Llwybr Beics neu gwneud llwybr saff drwy Dorothea.</li> </ul>	<u>Heather Lynne Jones-</u> 01286 679 891 Uwch Swyddog Diogelwch Ffyrdd, Cyngor Gwynedd

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Croesfan 23</b> Croesfan gyda Goleuadau  Patrol Ysgol  Croesfan Sebra	3 5 2 2 4 3 2 1 1	Canolfan/Parc Sglefrio Bro Silyn Cyffordd T, Talysarn Canolfan/Parc Sglefrio Ysgol Talysarn Canolfan/Parc Sglefrio Bro Silyn Tai Pen yr Orsedd Gloddfa Glai Bungalows	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt i Problem Traffic, Talysarn.</li> <li>▪ Cyswllt i Traffic Peryglus, Cyffordd T. Talysarn.</li> <li>▪ Cyswllt i B4418 Problemau Traffic (Talysarn a Nantlle).</li> <li>▪ Cyswllt i arafu'r Traffic.</li> <li>▪ Angen Cyfarfod Cyhoeddus ynglyn a materion traffic.</li> </ul>	<u>Heather Lynne Jones-</u> 01286 679 891 Uwch Swyddog Diogelwch Ffyrdd, Cyngor Gwynedd  <u>Alun W. Jones –</u> 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd  <u>Cyngor Cymuned</u>
<b>Traffic peryglus, cyffordd T. Talysarn 20</b> Problem Loriau Peryglus Cyffordd Peryg Cylchdro Goleuadau Traffic Arafu'r Traffic	10 3 1 1 5		Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Angen Cyfarfod Cyhoeddus ynglyn â materion traffic.</li> </ul>	<u>Heather Lynne Jones-</u> 01286 679 891 Uwch Swyddog Diogelwch Ffyrdd, Cyngor Gwynedd  <u>Alun W. Jones –</u> 01286 679 287 Uwch Swyddog Bwrdeistrefol, Cyngor Gwynedd
<b>Bollards 17</b>	10 6 1	Cyffordd Glan Rhonwy Glan Llyfnwy Llys Alaw	Canol		

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Cymdogion swllyd/Cerbydau peryglus 13</b>  Cerbydau Peryglus Gyrru Peryglus/Gyrru Cymdogion Swllyd	  5 3 5	Baracs	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ymchwilio i fewn i'r gyfraith am reolau ynglyn a swm/oriau gwaith ar gyfer unedau. Gwneud y wybodaeth yn gyhoeddus.</li> <li>▪ Ymchwilio i mewn i oblygiadau yswiriant a cyfrifoldebau am ddamweiniau ar diroedd a pwy sydd yn atebol. Gwneud y wybodaeth yn gyhoeddus.</li> <li>▪ Ymchwilio i fewn i yswiriant tenantiaid ynglyn a defnydd ymflamychol/cemegion yn agos i gyfleuster cymunedol. Materion Iechyd a Diogelwch. Gwneud y wybodaeth yn gyhoeddus.</li> <li>▪ Cynnal cyfarfod i drafod y mater.</li> </ul>	<u>Antur Nantlle</u>  <u>Llys Llewelyn</u>
<b>Mwy o heddlu ar droed 13</b>  Mwy o Heddlu gyda'r nos Gorsaf Heddlu	2 5 3 1 1 1	Canolfan Talysarn Lôn Eglwys Bryn Celyn Cae Chwarae Talysarn	Byr		<u>Heddlu Gogledd Cymru</u> – 08456 071 001 01286 673 347  <u>Plismon Cymunedol</u>  <u>Cyngor Cymuned</u>
<b>Angen Tarmac ar y llwybr 8</b>	8	Rhwng y safle bus a swyddfa'r Bartneriaeth	Byr		<u>Steffan Jones</u> – 01286 679 871 Uwch Reolwr Gwastraff Cyngor Gwynedd

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Ofn mynd allan gyda'r nos 6</b>	3 2 1	Gloddfa Glai Bungalows Lôn Eglwys Halfway	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Angen mwy o blismyn ar droed</li> </ul>	<u>Plismon Cymunedol</u> <u>Heddlu Lleol</u>
<b>Angen ailadeiladu'r wal 4</b>	4	Lôn Eglwys	Byr		<u>Cyngor Cymuned</u> <u>Llanllyfni</u>
<b>Atal pobl rhag falu bylchau ffôn 1</b>	1		Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Byddai cael mwy o blismyn ogwmpas yn gymorth</li> </ul>	<u>Plismon Cymunedol</u> <u>Heddlu Lleol</u>
<b>Ramp i mewn i'r Swyddfa Bost 1</b>			Byr		<u>Vin West –</u> Swyddog Mynediad i'r Anabl, Grwp Mynediad Arfon

## **IECHYD A LLES**

Fel a adroddwyd yn barod, cafodd pob un o'r 23 mater yn y pwnc yma eu blaenoriaethu a penderfynwyd bod 11 o'r materion yn flaenoriaeth uchel – 7 cyfnod byr, 2 canolog a 2 hir.

Cafodd awgrym ei wneud efallai y byddai'r Rhaglen Arbenigedd Claf yn fodd effeithiol i wella'r cyfleon i'r rhai efo salwch tymor hir i gymryd rhan mewn amrywiaeth o weithgareddau sydd wedi eu cynnig o dan pynciau eraill.

Cyngor Gwynedd sydd gyda'r cyfrifoldeb statudol am darpariaeth meddygol, gofal seibiant a tai cysgodol.

### **Strategaethau**

Strategaeth Iechyd, Lles a Gofal	Janet Roberts	01286 679 289 <a href="http://www.gwyneddhealth.org">www.gwyneddhealth.org</a>
Strategaeth Pobl hyn	Janet Roberts David Humphreys	01286 679 873 01286 679 474
Cynllun Gofal Statudol	Glyn Hughes	01286 679 228
Cynllun Cefnogi Pobl	Martin Davidson	01286 682 603
Cynllun Plant	Kevin Williams	01286 679 914
Cynllun Fframwaith Gwynedd (Plant a Phobl Ifanc).	Hawis Jones	01286 679 941

### **Mentrau Eraill**

Diogelwch yn y Cartref – Elfyn Owen – 01286 881 588  
(Gofal a Thrwsio Gwynedd)

Cynllun Gofalwyr Ifanc (NCH Cymru) – Glenys Campbell – 01286 674 953

Gweithio'r ffordd at Iechyd – Anne Owen – 01341 423 731

Corun i Sawdl, Blaenau Ffestiniog – Rheolwr Prosiect– 01766 832 546

Blaenau Ffestiniog Canolfan drop in – Haydn Jones –  
[HaydnJones@gwynedd.gov.uk](mailto:HaydnJones@gwynedd.gov.uk)

Llyisiau Lleu Prosiect Bwyta'n Iach – Ben Gregory – 01286 881 588

### **BLAENORIAETH UCHEL**

<b>Cyfnod Byr</b>	<b>Cyfnod Canolig</b>	<b>Cyfnod Hir</b>
Prynu Cadair Olwyn (Canolfan)	Gwres Canolog	Llwybr i'r Anabl/Mynediad
Gwasanaeth Casglu a Danfon Presgripsiwn	Ciropodydd Symudol	Tai Lloches
Prydau Wythnosol i Bensynwyr		
Cyfleusterau Gofal Seibiant		
Syrjery G.P. /Clinic		
Cefnogaeth Salwch Meddwl/Cwmsela		
Ffenestri Dwbl		

### **BLAENORIAETH CANOLIG**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Cyngor Meddygol	1	Sicrhau bod y wybodaeth ar gael ac yn cael ei hysbysebu.
Man Gwybodaeth Iechyd	13	Sicrhau bod y wybodaeth ar gael ac yn cael ei hysbysebu.
Cymorth Teuluol a Chwmsela	5	Sicrhau bod y wybodaeth ar gael ac yn cael ei hysbysebu.
Gwasanaeth Cyngor Caethiwed	1	Sicrhau bod y wybodaeth ar gael ac yn cael ei hysbysebu.
Canolfan Dydd i'r Henoed	8	
Deintydd NHS	18	Holi os oes clinic allanol ar gael ar gyfer check ups.

### **BLAENORIAETH ISEL**

<b>Awgrym</b>	<b>Rhif</b>	<b>Sylwadau</b>
Gwasanaeth Rhoi Gwaed Symudol	12	Ar gael ym Mhenygroes
Clinig i Anafiadau Bychan	6	
Toiledau i'r Anabl	5	Ar gael yn y Ganolfan. Angen hysbysebu yn well.
Gwasanaeth car i'r ysbyty	5	Gwasanaeth ar gael, angen gwneud ymholiadau.
Mynediad i'r Anabl	4	(Gloddfa Glai Bungalows a Baracs).

**Gwybodaeth manwl ar gyfer testunau BLAENORIAETH UCHEL**

<b><u>TESTUN</u></b>	<b><u>RHIF</u></b>	<b><u>LLEOLIAD</u></b>	<b><u>TYMOR</u></b>	<b><u>SYLWADAU</u></b>	<b><u>CYSYLLTIADAU</u></b>
<b>Prydau wythnosol i bensiynwyr 28</b>	23 5	Canolfan Baracs	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt gyda prydau lleol o gynnyrch lleol (ar gyfer gweddill yr wythnos)</li> </ul>	<u>E. A. Woodford</u> – 01286 880 084 Clwb Silyn  <u>Age Concern</u> – 01286 677 711
<b>Llwybr/Mynediad i'r anabl 21</b> Mynediad i'r Anabl Llwybr i'r Anabl Llwybr i'r Anabl/Cadeiriau wthio Mynediad Haws/Giat i'r Anabl Llwybr i'r Anabl/Cadeiriau wthio Llwybr i'r Anabl Llwybr i'r Anabl	5 2 6 2 4 1 1	Dorothea Dorothea Trim Track Trim Track Cae Chwarae Cae Chwarae Nantlle Tai Penyrsedd/Baladeulyn	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Cyswllt gyda cofrestru/gwella llwybrau Dorothea a Trim Trac.</li> <li>▪ Cysylltu a llwybr beics</li> </ul>	<u>Dewi Owen</u> – 01286 679 005 Swyddog Llwybrau Cyhoeddus, Cyngor Gwynedd  <u>Vin West</u> – Swyddog Mynediad i'r Anabl, Grwp Mynediad Arfon  <u>Grŵp Amgylchedd</u>
<b>Surjeri G.P./Clinic 14</b>	6 2 1 2 1 2	Canolfan Baracs Lôn Hyfrydle Lôn Eglwys Dorothea Halfway	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ymchwilio i'r posibilrwydd o surjery unwaith yr wythnos mewn lleoliad yn Nhalysarn tra mae gwasanaethau doctoriaid a surjeris ym Mhenygroes yn cael eu hail strwythuro</li> </ul>	<u>Frances Millar</u> – 01286 674 236 Bwrdd Iechyd Lleol

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Gwydr Dwbwl (tai cyngor)</b> <b>9</b>	2 2 5	Glan Llyfnwy Bungalows Gloddfa Glai Bungalows Bro Silyn	Byr	Cyfrifoleb y Cyngor:-  <u>Bro Silyn</u> - <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Newid Ffenestri 2006/2007</li> <li>▪ Ail Rendro</li> <li>▪ Gwres Canolog 2011/2012 (31-57)</li> </ul> <u>Ffordd Rhiwlas</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ 5 eiddo yn aros am wres canolog 2010/2012</li> </ul> Safonau Ansawdd Tai Cymru yn dod i rym yn 2012	<u>Margaret Bracegirdle</u> , <u>Will Pritchard</u> – 01286 880 341 Udenb Tenantiaid Tai Cyngor
<b>Gwres canolog (tai cyngor)</b> <b>11</b>  Pwysau ar y Cyngor i uwchraddio	5 2 2 1 1	Bro Silyn Maes Llyfnwy Glan Rhonwy Bryn Derwen Nantlle Housing	Canol	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gwres Canolog 2011/2012 (31-57)</li> <li>▪ 5 eiddo yn aros am wres canolog yn Ffordd Rhiwlas 2010/2012</li> <li>▪ Safonau Ansawdd Tai Cymru yn dod i rym yn 2012</li> <li>▪ Fforwm Gwynedd – yn cael ei gynnal gan Cyngor Gwynedd tair gwaith y flwyddyn</li> </ul>	<u>Margaret Bracegirdle</u> , <u>Will Pritchard</u> – 01286 880 341 Udenb Tenantiaid Tai Cyngor  <u>Ffrancon Williams</u> – 01286 682 896 Pennaeth Gwasanaeth Tai, Cyngor Gwynedd
<b>Gwasanaeth nol a danfon presgripsiwn</b> <b>7</b>	2 1 2 1 1	Canolfan Nantlle Vale Hotel Hyfrydle Terrace Talysarn Baracs	Byr		<u>Mel Williams</u> - 07917 245 898 01286 674 236 Rhaglen Arbenigaeth Cleifion



<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Cymorth a chwnsela iechyd meddwl</b> <b>5</b>	2 1 2	Baracs Canolfan Bro Silyn	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sicrhau bod gwybodaeth a cysylltiadau ar gael yn hawdd</li> </ul>	<u>Mel Williams -</u> 07917 245 898 01286 674 236 Rhaglen Arbenigaeth Cleifion  <u>Rhiannon Graham –</u> 01286 674 236 Bwrdd Iechyd Lleol  <u>Llinell Gyswllt Iechyd Meddwl –</u> 01248 353 343
<b>Seibiant gofal i ofalwyr</b> <b>2</b>	1 1	Baracs Nantlle	Hir	<ul style="list-style-type: none"> <li>Edrych ar bosibilrwydd trefniadau yn Plas Gwilym, Penygroes</li> </ul>	<u>Mel Williams -</u> 07917 245 898 01286 674 236 Rhaglen Arbenigaeth Cleifion  <u>Rhiannon Graham –</u> 01286 674 236 Bwrdd Iechyd Lleol  <u>Gwasanaeth Gofalwyr a'r Anabl –</u> 0800 882 200
<b>Gwasanaeth ciropodydd symudol</b> <b>1</b>	1		Canol		

<u>TESTUN</u>	<u>RHIF</u>	<u>LLEOLIAD</u>	<u>TYMOR</u>	<u>SYLWADAU</u>	<u>CYSYLLTIADAU</u>
<b>Prynu cadair olwyn 1</b>	1	Canolfan	Byr	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gofyn i Ysbyty Gwynedd</li> <li>▪ Cysylltu a Freecycle</li> <li>▪ Arian ar gael</li> </ul>	<u>Rhiannon Graham –</u> 01286 674 236 Bwrdd Iechyd Lleol  <u>Pwyllgor y Ganolfan-</u> 01286 881 569
<b>Tai Gwarchodol 1</b>	1	Tip Gloddfa Glai	Hir		<u>Owen H. Jones –</u> 01286 682 820 Swyddog datblygu Cymunedol, Cyngor Gwynedd

## ARSYLWADAU

Llwyddodd y prosiect yma o ganlyniad i'r gymuned leol a'u paroddrwydd i gymryd rhan a mynegi eu barn am eu dymuniadau a gobeithion i'r ardal. Mi all y brwdfrydedd yma barhau wrth i'r rhaglen ddatblygu drwy sicrhau bod pobl yn cael eu cynnwys a bod gwybodaeth yn cael ei darparu i bawb.

Byddai newyddlen chwarterol y Bartneriaeth sydd yn cael ei ddsbarthu i bawb yn y ward yn fodd effeithiol o gadw pobl mewn cysylltiad drwy hysbysebu diwrnodau ymgynghori ac adrodd ar ddatblygiadau. Yn ogystal byddai adolygiadau rheolaidd yn syniad da, a gellir darparu cyfleoedd i gyflawni'r gofynion monitro a gwerthuso o'r rhaglen Cymunedau'n Gyntaf.

Llwyddodd y prosiect Pfr Talysarn a Nantlle i gynhyrchu nifer mwy o FLAENORIAETHAU UCHEL na oedd disgwyl mewn cymhariaeth ac ardaloedd eraill. Gellir hyn ei esbonio yn rhannol oherwydd y cardiau awgrymiadau gan bobl leol oedd yn ychwanegol. Gall hefyd ddynodi'r amrediad uchel o ddewisiadau a safleoedd ar gael mewn ardaloedd gwledig.

Mae'n amlwg na all y 105 o flaenoriaethau uchel ddim cael eu datblygu ar yr un pryd, felly mae angen ystyried sut a pha rhai ddylai eu dewis. Mae tri grŵp o awgrymiadau yn sefyll allan fel rhai sydd angen gweithrediad cynnar am wahanol resymau. Y rhain yw:

Yn gyntaf daw'r materion sydd yn achosi'r pryder mwyaf i'r gymuned, mae'r rhain yn cael eu hadnabod gan fod nifer uchel o'r gymuned wedi eu dewis. Gweler y rhain isod:

- Problemau Traffic ar y ffyrdd (a materion traffic eraill)
- Amddiffyn Treftadaeth Leol
- Pryder am ddyfodol yr ysgolion
- Tai Fforddiadwy/Eco
- Baw Ci
- Caffi Cymunedol/Internet

Yn ail daw'r materion sydd ar hyn o bryd yn cael eu trin, a lle mae angen ymgynghoriaeth yn fuan cyn i unrhyw benderfyniadau gael eu terfynu, mae'r rhain yn cynnwys:

- Dyfodol ysgolion y pentrefi
- Materion yn ymwneud a Chwarel Dorothea (Treftadaeth Ddiwydiannol a.y.b.)
- Tomen Cilgwyn
- Syrjeri G.P./Clinic

Mae'r trydydd grŵp yn cynnwys prosiectau lle y byddai eu cyflawni yn fuan yn golygu llwyddiant i faterion eraill e.e.

- Gwella Acwstigs yn y Ganolfan (Byddai hyn yn caniatáu Gweithdai D.J., Lle i Ymarfer a Recordio, Darlithoedd a sioeau sleid ac amrywiaeth o weithgareddau eraill).
- Trafnidiaeth/Mini Bws Cymunedol (Byddai hyn yn gymorth gydag olwynion i'r gwaith, Trafnidiaeth rhwng Talysarn a Nantlle, a chludo pobl y gymuned i gyfleusterau a gweithgareddau na ellir eu darparu yn lleol).
- Hyfforddiant Galwedigaethol 13-16 - Adeiladu Eco, Crefftau Coedlan/Gwledig, Treftadaeth Leol (gellir datblygu yn gyfleoedd economaidd/gwaith).

Bydd angen dull cynhwysol a tryloyw ar gyfer dewis awgrymiadau i ffurfio rhaglen waith y Bartneriaeth. Mae'r 'toolkit' PFR yn cynnwys defnyddiau addas ar gyfer gweithio gyda'r gymuned er mwyn cyflawni hyn.

## **CASGLIAD**

Mae'r rhaglen Cymunedau'n Gyntaf yn disgwyl cynhyrchiad o Gynllun Gweithredu manwl, yn cynnwys amcanion 10 mlynedd, 5 mlynedd a 3 mlynedd. Dylai pob prosiect ddangos sut y byddai yn cydfynd a strategaethau lleol a cenedlaethol, yr amcan, cyfnod amser, cost, grantiau ac unrhyw adeiladau bydd ei hangen. Yn ogystal bydd angen cynigion ar gyfer monitro a gwerthuso.

Y ddogfen strategaethol leol terfynol yw'r Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd, (Aled Davies - Cyngor Gwynedd - 01286 679 372)

Mae strategaethau eraill sydd yn berthnasol i thema neu awgrym penodol, wedi eu rhestru o dan y themâu priodol, yn ogystal â phartneriaid statudol a mentrau cysylltiol.

Asiantaethau Allweddol Lleol ar gyfer delio a materion, ar wahân i Bartneriaeth Cymunedau'n Gyntaf Talysarn a Nantlle yw:

- Prosiect Bwyta'n Iach Dyffryn Nantlle
- Antur Nantlle
- Ymddiriedolaeth Tir Cymunedol
- Dringo'r Waliau
- Tirwedd
- Grwp Twristiaeth Antur Nantlle
- Cyngor Cymuned Llanllyfni
- Grwp Amgylchedd Talysarn a Nantlle

Mae rhai materion yn gyfrifoldeb un corff penodol, a'r unig ffordd i ymdrin â'r materion hyn yw drwy gael y Bartneriaeth i gynrychioli'r gymuned a gweithio mewn ymgynghoriad a'r awdurdod.

Gall rhai, yn benodol gweithgareddau cymunedol, fod angen cymorth gan y Bartneriaeth i'w sefydlu a chefnogi grŵp i ddatblygu'r syniad.

Bydd y mwyafrif o brosiectau angen cydweithreda rhwng y Bartneriaeth a gwahanol asiantaethau a sefydliadau er mwyn eu sefydlu.

Gall dau ddull o weithrediad fod yn bosib a byddai cyfuniad o'r rhain efallai yn cynhyrchu'r canlyniadau mwyaf effeithiol.

Y cyntaf fyddai delio gyda'r materion un pwnc ar ôl y llall. Drwy ymdrin â nhw yn y modd yma, byddai'r rhestr o fanylion cyswllt yn adnabod yr unigolion y gellir eu gwahodd i gyfarfodydd, gyda Chynrychiolydd/Is bwyllgor priodol y Bartneriaeth ar gyfer y thema yna, unrhyw grwpiau cymunedol ac unigolion gyda diddordeb.

Gellir defnyddio unrhyw awgrymiadau a sylwadau sydd wedi eu rhestru o dan y pynciau i gyfarwyddo neu ffurfio rhaglen.

Yr ail ddull, ac efallai'r dull mwyaf effeithiol, yn enwedig i rai prosiectau tymor canol/hir fyddai casglu nifer o'r materion at ei gilydd a defnyddio'r rhain i ffurfio un prosiect cynhwysfawr. Gallai hyn olygu cyflogi Swyddog Datblygu Prosiect i

gydlynu'r prosiect. Gallai pynciau mewn prosiect o'r fath gynrychioli un thema, neu gellir cyffwrdd a materion mewn nifer o themâu.

Gellir dylunio nifer wahanol o ddulliau o gysylltu â threfnu'r pynciau, ond rhai esiamplau yw:

Treftadaeth - Amddiffyn Archaeoleg Ddiwydiannol - Addysg Treftadaeth Leol - Amgueddfa Fechan - Canolfan/Safle Treftadaeth - Defnyddio'r Mabinogion - Celf yn y Tirlun.

Crefftau Coedlan/Gwledig – Hyfforddiant Galwedigaethol (13-16) – Ardaloedd/Plannu Bywyd Gwyllt – Plannu Coed – Hyfforddiant Dwyieithog – Gweithgareddau i Ddysgwyr Cymraeg – Llwybrau Troed/Beics/Marchogaeth – Llwybr/Mynediad i'r Anabl – Busnes Crefftau Coedlan.

Prynu a Gwerthu Bwyd Lleol - Marchnad Ffermwyr - Rhandiroedd - Gardd Gymunedol - Bwyta a Choginio Iach i bawb - Caffi Gymunedol - Prydau Wythnosol i Bensiynwyr - Compostio Gymunedol.

Hyfforddiant Galwedigaethol (13-16) – Addysg Treftadaeth Leol – Hyfforddiant Adeiladu/Eco – Egni Adnewyddadwy – Gweithdy Peirianeg – Hyfforddiant Crefftau Coedlan/Gwledig – Gwersi Gwallt a Harddwch.

Glanhau'r Fro - Ysbwriel - Baw ci - Dympio Anghyfreithlon - Ailgylchu - Ailgylchu Plastics.

Egni Adnewyddadwy – Boeler Biomas – Hyfforddiant Adeiladu Eco – Tai Eco – Hyfforddiant Galwedigaethol (13-16) – Methane o Cilgwyn – Gweithdy Peirianeg.

Dylai rhai materion unigol fod yn hawdd eu cyflawni, drwy ysgrifennu llythyr neu wneud ymholiad. Mae prosiectau eraill yn llawer mwy cymhleth a byddai angen llawer o ymdrech dros gyfnod hir er mwyn bod yn llwyddiannus, ond os yn llwyddo bydd y potensial yna i ddod a buddiant tymor hir i'r ardal sef bwriad eithaf Cymunedau'n Gyntaf.

Y gobaith yw y bydd y ddogfen yma yn declyn defnyddiol fel cymorth i adeiladu dyfodol positif a chynaliadwy ar gyfer y gymuned a chymdogaeth Talysarn a Nantlle.

---

Aelodau Actif o'r Grŵp Cefnogol Planning for Real® Talysarn a Nantlle:

Amanda Davies

Ian Hughes

Richard Grover

Angharad Fflur Jones

Ifan Llewelyn Jones

Ailsa Newcombe

Carys Pritchard

Margaret Shakespeare

Carys Williams

Dafydd Williams

Kevin Williams

Elisabeth Woodford